

**НАЦІОНАЛЬНА КОМІСІЯ З ПИТАНЬ РЕГУЛЮВАННЯ
ЕЛЕКТРОЕНЕРГЕТИКИ УКРАЇНИ**

**Договір
між членами Оптового ринку електричної енергії
України**

від 15 листопада 1996 року

Із змінами і доповненнями, внесеними
постановами Національної комісії регулювання електроенергетики України

від 30 липня 1999 року N 992,
від 19 червня 2001 року N 633,
від 6 березня 2002 року N 226,
від 15 березня 2002 року N 252,
від 20 березня 2002 року N 268,
від 29 березня 2002 року N 324,
від 19 квітня 2002 року N 403,
від 30 квітня 2002 року N 445,
від 30 травня 2002 року N 575,
від 5 червня 2002 року N 599,
від 10 липня 2002 року N 768,
від 31 липня 2002 року N 844,
від 23 жовтня 2002 року N 1175,
від 31 жовтня 2002 року N 1209,
від 19 листопада 2002 року N 1265,
від 13 грудня 2002 року N 1395,
від 12 вересня 2003 року N 921,
від 23 червня 2004 року N 634

(Постановами Національної комісії регулювання
електроенергетики України від 16 квітня 2007 року N
433, від 3 вересня 2008 року N 1051 передбачено
зміни до Додатка 4 цієї постанови. Зміни не внесені.
Додаток 4 не наводиться)

Додатково див. постанову
Національної комісії регулювання електроенергетики України
від 26 червня 2003 року N 612

Преамбула

Цей Договір укладено 15 листопада 1996 року між Сторонами згідно з додатком 1. В
Договорі беруть участь такі Сторони:

(а) Державне підприємство "Енергоринок", яке одержало ліцензію на право здійснення підприємницької діяльності з оптового постачання електричної енергії, має бути Стороною цього Договору і виконувати положення цього Договору, які поширюються на його діяльність як Сторони цього Договору;

(б) Виробник електричної енергії, який отримав ліцензію на право здійснення підприємницької діяльності з виробництва електричної енергії, має бути Стороною цього Договору і дотримуватися тих положень цього Договору, які поширюються на його діяльність як Сторони цього Договору і/або як члена ринку;

(в) Постачальник електричної енергії, який одержав ліцензію на право здійснення підприємницької діяльності з постачання електричної енергії за регульованим тарифом, має бути Стороною цього Договору і дотримуватися тих положень цього Договору, які поширюються на його діяльність як Сторони цього Договору і/або як члена ринку;

(г) Постачальник електричної енергії, який одержав ліцензію на право здійснення підприємницької діяльності з постачання електричної енергії за нерегульованим тарифом, має бути Стороною цього Договору і дотримуватися тих положень цього Договору, які поширюються на його діяльність як Сторони цього Договору і/або як члена ринку.

Цей Договір встановлює умови та правила роботи Системи Оптового ринку електричної енергії України та права, обов'язки та відповідальність Сторін цього Договору.

Відносно цього Договору НКРЕ має права та повноваження, що надаються їй згідно з чинним законодавством та положеннями ліцензій.

Члени Оптового ринку електричної енергії України уклали угоду про таке:

Частина I. Вступ

1. Терміни та їх тлумачення

1.1. Терміни, вжиті в цьому Договорі, мають такі значення:

Авансовий платіж	Кошти, що мають сплачуватись кожним членом ринку за купівлю електричної енергії (згідно Правил ринку) в формі та розмірах, що визначаються Інструкцією про порядок використання коштів Оптового ринку електричної енергії (додаток 4)
Апаратне забезпечення	Комп'ютерне обладнання для підтримання Програмного забезпечення ринку
Арбітражна Комісія	Комісія для розв'язання суперечних питань, пов'язаних з роботою Оптового ринку, між Сторонами цього Договору, згідно з розд. 27
Аудит ринку	Аудит Оптового ринку електричної енергії, що проводиться згідно з умовами, викладеними в розд. 13 Договору
Аудитор ринку	Незалежна аудиторська фірма, яка має здійснювати аудит Ринку від імені членів ринку
Банківський рахунок	Рахунок Оптового ринку електричної енергії, що

ринку	відкривається Розпорядником коштів Оптового ринку електричної енергії у банку, який є Банкіром ринку
Банкір ринку	Незалежний комерційний банк, у якому відкритий рахунок Оптового ринку електричної енергії
Виборчий округ	Група членів ринку, яка представлена у Раді Голосуючим директором
Виміряне виробництво	Сукупна цифра середньоквартального виробництва електроенергії в ГВт.год. за останні чотири квартали згідно з п. 4.4.1
Виміряне споживання	Сукупна цифра середньоквартального споживання електроенергії в ГВт.год. за останні чотири квартали згідно з п. 4.4.2
Виробник електричної енергії	Сторона, що виробляє електричну енергію і передає її в електромережу
Генеруючі блоки	Одиниця енергетичного обладнання, що складається з однієї або більше турбін, де кількість виробленої електричної енергії може вимірюватися окремо
Голосуючі директори	Члени Ради, обрані згідно з положеннями розд. 6.2, які мають право голосувати на засіданнях Ради

Дата набрання чинності - 15 листопада 1996 року

Двосторонній договір	Погоджений Радою Договір між ДПЕ та Виробником електричної енергії про купівлю виробленої ним електричної енергії
Державне підприємство "Енергоринок" (ДПЕ)	Державне підприємство, створене на базі Національного диспетчерського центру електроенергетики України, яке здійснює діяльність згідно з ліцензією на оптове постачання електричної енергії
Договір	Угода членів Оптового ринку електричної енергії та додатки 1 - 8 до нього
Договір з передачі електричної енергії Магістральними та Міждержавними електромережами	Договір, укладений між Державним підприємством "Енергоринок" та ДЕК з передачі електричної енергії Магістральними та Міждержавними електромережами
Договір про вступ до членів ринку	Типовий документ, який підписується новими членами ринку за формою згідно з додатком 6
Договір про підтримку виробника електричної енергії	Окремий договір між Виробником електричної енергії та ДПЕ, укладений з метою надання фінансової підтримки Виробнику електричної енергії
Допоміжні засоби	Технічні та інші засоби та заходи для виробництва реактивної потужності, регулювання частоти, напруги, прискореного пуску, підтримання резервного режиму та

	іншого, необхідного для дотримання норм надійності енергосистеми
Економічна закупівля	Купівля ДПЕ будь-яких послуг згідно з принципом мінімізації затрат з урахуванням безперебійного та надійного енергопостачання у майбутньому та поточному періодах та економічної ефективності самого ДПЕ
Загал голосів	Сукупність Пропорційних голосів усіх членів ринку
Загальні збори	Щорічні або Позачергові загальні збори членів ринку, скликані за умов, викладених у розд. 5 цього Договору
Засоби підключення	Технічні засоби, вжиті у значенні засобів підключення в Договорі з передачі електричної енергії Магістральними та Міждержавними електромережами
Заява про звільнення	Повідомлення, яке надсилається членом ринку за обставин, викладених в п. 4.3 цього Договору
Звітний рік	Період з 1 січня до 31 грудня одного календарного року
Інструкція про порядок використання коштів Оптового ринку (ІВКОР)	Інструкція, викладена в додатку 4 цього Договору
Інструкція про порядок здійснення розрахунків	Інструкція, викладена в додатку 3 до цього Договору
Інструкція про порядок комерційного обліку	Узгоджений порядок, який деталізує розміщення, стандарти вимірювання, зчитування показників лічильників та експлуатацію вимірювальних приладів для використання в Системі забезпечення функціонування ринку
Інструкція про порядок нарахування та обліку витрат	Порядок, який передбачено в додатку 5
Клас	Група Виробників або Постачальників електричної енергії
Компетентна третя сторона	Сторона, яка має необхідну кваліфікацію для здійснення конкретного виду діяльності, обумовленого цим Договором
Магістральні та Міждержавні електромережі	Магістральні електричні мережі напругою 220 кВт і вище та Міждержавні електричні мережі, які використовуються для передачі електричної енергії за Договором з передачі електричної енергії Магістральними та Міждержавними електромережами
Міра участі	Пропорційні голоси членів Оптового ринку електричної енергії у відношенні до Загалу голосів
Місцевий постачальник електричної енергії	Постачальник електричної енергії, який одержав ліцензію з постачання електричної енергії за регульованим тарифом
Невиконуючий зобов'язання Член ринку	Як визначається положеннями розд. 18 цього Договору
Неголосуючі директори	Члени Ради, призначені організаціями, вказаними згідно з п. 6.2.4 Договору

Недіюча сторона	Сторона цього Договору, яка припинила виконання термінів та умов цього Договору
Незалежний постачальник електричної енергії	Постачальник електричної енергії, що має ліцензію на постачання електричної енергії за нерегульованим тарифом
НКРЕ	Національна комісія з питань регулювання електроенергетики України
Нормативні документи	Сукупність документів, що встановлюють Правила та інструкції з експлуатації та управління електроенергетикою України
Обсяг споживання	Обсяг комерційного споживання електричної енергії
Оператор зовнішнього перетоку	Оператор електричної мережі поза межами України, який безпосередньо сполучений з розташованими в Україні Магістральними та Міждержавними електромережами
Оператор Магістральних та Міждержавних електромереж	Державна електрична компанія "Укрелектропередача" (ДЕК)
Оператор системи комерційного обліку	Сторона, на ім'я якої зареєстрована Система комерційного обліку і яка експлуатує Систему комерційного обліку
Оптова ціна ринку	Ціна, за якою продається електрична енергія на Оптовому ринку електричної енергії, згідно з додатком 2
Передовий досвід	Використання за будь-яких обставин такого рівня кваліфікації та сумлінності, що очікується від кваліфікованого та досвідченого спеціаліста, що працює у системах, де завдяки реформі застосовуються передові методи роботи та високі стандарти
Перспективний 10-річний план	План розвитку Магістральних та Міждержавних електромереж на період 10 років
Плата за підключення	Плата за конкретні Засоби підключення, встановлені спеціально для підключення конкретних членів ринку, яка відшкодовується через Систему забезпечення функціонування ринку
Повідомлення про невиконання зобов'язань	Повідомлення, яке ДПЕ за розпорядженням Ради надсилає члену ринку про невиконання ним умов цього Договору
Позачергові загальні збори	Усі інші Загальні збори членів ринку, які не є Щорічними загальними зборами
Постачальник допоміжних засобів	ДПЕ в ролі підрядника на Допоміжні засоби
Постачальник електричної енергії	Місцевий або Незалежний постачальник електричної енергії, який діє відповідно до умов своєї ліцензії
Правила ринку	Додаток 2 до Договору між членами Оптового ринку електричної енергії, що містить методики подання цінових заявок, формування цін та виконання розрахунків, які визначено Радою за погодженням з НКРЕ
Правила експлуатації	Нормативні документи, в яких наведено правила побудови

Магістральних та Міждержавних електромереж	графіка і диспетчеризації енергетичної системи України ДПЕ, яке виконує функції Центру управління енергосистемою
Програмне забезпечення ринку	Комплект комп'ютерного програмного забезпечення, необхідного для функціонування Системи Оптового ринку електричної енергії відповідно до Правил ринку
Пропорційне голосування директорів	Голосування на зборах Ради, під час якого кількість голосів Голосуючих директорів визначається усією кількістю пропорційних голосів членів ринку з відповідного Виборчого округу
Пропорційні голоси	Голоси кожного члена ринку, відповідно до розд. 4.4 цього Договору
Пункт підключення	Пункт, у якому визначається кількість електричної енергії, яка продається чи купується ДПЕ, відповідно до Правил ринку та Інструкції про порядок комерційного обліку
Рада Оптового ринку електричної енергії (Рада)	Сукупність Голосуючих і Неголосуючих директорів, які виконують свої повноваження згідно з цим Договором
Реєстр підключень	Реєстр Засобів підключення згідно з Договором з передачі електричної енергії Магістральними та Міждержавними електромережами
Робоча програма	Програма, яка підготовлена Розпорядником системи розрахунків щодо внесення змін до Правил ринку, Системи забезпечення функціонування ринку чи Узгодженого порядку згідно з Інструкцією, визначеною у розд. 7
Розпорядник коштів Оптового ринку електричної енергії	ДПЕ або компетентна Третя сторона в ролі Розпорядника коштів Оптового ринку електричної енергії згідно з розд. 8 цього Договору
Розпорядник системи розрахунків	ДПЕ або компетентна Третя сторона в ролі Розпорядника системи розрахунків згідно з розд. 7
Секретаріат	Секретаріат Ради, підпорядкований Голові Ради та діючий відповідно до п. 6.4
Система забезпечення функціонування ринку	Комп'ютерне обладнання, програмне забезпечення, персонал, системи та процедури, що використовуються для підтримання діяльності Оптового ринку згідно з Правилами ринку, Інструкцією про порядок здійснення розрахунків та Інструкцією про порядок використання коштів Оптового ринку електричної енергії
Система комерційного обліку	Вимірювальні прилади, обладнання та електричні схеми, необхідні для визначення точного обсягу споживання електричної енергії Постачальниками електричної енергії та обсягу електричної енергії, поставленої в Ринок Виробниками електричної енергії
Система Оптового ринку	Повний набір ліцензій, договорів, положень про експлуатацію та нормативних документів, що регулюють діяльність та функціонування Ради та ДПЕ або його правонаступників

Стандарти щодо комерційного обліку	Стандарти, відповідно з якими визначається, експлуатується та обслуговується Система комерційного обліку відповідно до Правил експлуатації Магістральних та Міждержавних електромереж
Сторона	Суб'єкт підприємницької діяльності, який підписав Договір
Суперечки для врегулювання	Будь-яка суперечка щодо застосування Правил ринку або рішень Ради, за винятком тих, що стосуються рішень, прийнятих на Загальних зборах
Узгоджений порядок	Порядок здійснення конкретного виду діяльності, який не є частиною цього Договору, проте узгоджений голосами "за" не менше ніж семи Голосуючих директорів
Філіал	Юридична особа, яка прямо чи опосередковано контролює або контролюється прямо чи опосередковано іншою юридичною особою. Члени ринку не можуть бути Філіалами Державного підприємства "Енергоринок"
Форс-мажор	Надзвичайна і непереборна за даних умов сила (стихія, страйк, локаут, інший промисловий розлад, дія суспільного ворога, оголошена та неоголошена війна, загроза війни, терористичний акт, блокада, революція, заколот, повстання, масові заворушення, громадська демонстрація, саботаж, акт вандалізму, блискавка, пожежа, буря, повінь, землетрус, нагромадження снігу або ожеледь, нестача води через погодні чи довкільні умови, вибух, вина чи невиконання станцією своїх зобов'язань), дію якої неможливо упередити застосуванням високопрофесійної практики персоналу і яка є обставиною, що звільняє від відповідальності за невиконання зобов'язань. Така непереборна сила засвідчується Торгово-промисловою палатою України згідно з Указом Президента України "Про Торгово-промислову палату України" від 4 липня 1994 р. та згідно з чинним законодавством України
Центр управління енергосистемою	ДПЕ в ролі виконуючого обов'язки Центру управління енергосистемою згідно з Правилами експлуатації Магістральних та Міждержавних електромереж та положеннями розд. 9 Договору між членами Оптового ринку електричної енергії
Член ринку	Виробник чи Постачальник електричної енергії, який підписав цей Договір
Штраф	110 % від відповідної ставки відсотку на кредит ДПЕ за платежі, прострочені від 1 до 5 днів, та 130 % від відповідної ставки відсотка на кредит ДПЕ за платежі, прострочені більше ніж на 5 днів
Щорічні загальні збори	Загальні збори, скликані за умов, викладених в част. 5 цього Договору

2. Предмет Договору та обов'язки членів ринку

2.1. Загальні положення.

Цей Договір визначає права, обов'язки та відповідальність членів ринку, Сторін цього Договору, Загальних зборів, Ради Оптового ринку електричної енергії та порядок вступу до або виходу з Оптового ринку електричної енергії.

2.2. Предметом цього Договору є:

2.2.1. встановлення правил та порядку функціонування прозорої і справедливої системи комерційних стосунків у процесі купівлі-продажу електроенергії, які будуть:

- а) визначати фінансові зобов'язання Постачальників електричної енергії у процесі закупівлі електроенергії від ДПЕ;
- б) визначати фінансові зобов'язання ДПЕ під час закупівлі електроенергії від Виробників електричної енергії;
- в) визначати фінансові зобов'язання ДПЕ, Виробників електричної енергії і Магістральних та Міждержавних електромереж щодо надання Допоміжних засобів;
- г) визначати фінансові зобов'язання ДПЕ стосовно Магістральних та Міждержавних електромереж і відшкодування їх витрат членами ринку;
- д) забезпечувати впровадження, технічне обслуговування та ефективну експлуатацію Системи забезпечення функціонування ринку.

2.2.2. забезпечення умов для використання Сторонами цього Договору своїх повноважень виключно для сприяння:

- а) ефективному виробництву електричної енергії;
- б) ефективному споживанню електричної енергії;
- в) ефективній передачі електричної енергії;
- г) прибутковості міжнародної торгівлі електричною енергією на користь споживачів України;
- д) ефективному інвестуванню у будівництво нових електростанцій, електромереж та нових технічних засобів, реконструкцію та переозброєння діючих електростанцій та електромереж;

2.2.3. забезпечення перегляду, впровадження та вдосконалення правил, систем, договорів, що обумовлені у цьому Договорі, таким чином, щоб враховувати і збалансовувати відповідні інтереси існуючих та потенційних Виробників та Постачальників електричної енергії, а також споживачів електроенергії;

2.2.4. тлумачення і виконання умов цього Договору та врегулювання будь-яких суперечок здійснюється згідно з положеннями цього Договору, викладеними в п. 2.1.

2.3. Кожний член ринку, починаючи від Дати набрання чинності цим Договором, зобов'язаний:

2.3.1. продавати всю вироблену електричну енергію кожного свого Генеруючого блока (за винятком електричної енергії для власних потреб кожної станції) ДПЕ згідно з цим Договором. Виняток становлять електростанції з встановленою генеруючою потужністю нижче 20 МВт; та

2.3.2. купувати всю необхідну йому електричну енергію від ДПЕ, відповідно до умов цього Договору, за винятком електричної енергії, яка не продана в ДПЕ згідно з п. 2.3.1.

2.4. Винятки. Умови цього Договору не включають:

2.4.1. діючі Нормативні документи стосовно правил експлуатації Магістральних та Міждержавних електромереж в Україні, які час від часу можуть переглядатися;

2.4.2. фінансові розрахунки у фінансових договорах між Виробниками та Постачальниками електричної енергії. Умови договорів не повинні входити в суперечність з цим Договором.

3. Обов'язки ДПЕ

Обов'язками ДПЕ, згідно з умовами цього Договору, починаючи від Дати набрання чинності, є:

3.1. забезпечення закупівлі електричної енергії від Виробників електричної енергії згідно з цим Договором та Двосторонніми договорами та на умовах погоджених з Операторами зовнішніх перетоків;

3.2. розрахунок та нарахування платежів Виробникам електричної енергії;

3.3. відшкодування витрат на передачу електричної енергії Магістральними та Міждержавними електромережами від імені замовників і з дотриманням принципу Економічної закупівлі:

3.3.1. ДПЕ укладає Договори на передачу електричної енергії Магістральними та Міждержавними електромережами з усіма власниками Магістральних та Міждержавних електромереж України. У кожному конкретному договорі на передачу електричної енергії Магістральними та Міждержавними електромережами чітко визначаються кошти, які ДПЕ виплачує власникам Магістральних та Міждержавних електромереж за використання їх Засобів підключення, а також Плата за підключення кожного окремого члена ринку до електромережі. У кожному такому договорі обумовлюється також відшкодування членами ринку витрат на укладення таких угод;

3.3.2. ДПЕ також відшкодовує витрати, пов'язані з Платою за підключення кожного окремого члена ринку до кожної Магістральної та Міждержавної електромережі, шляхом встановлення певного розміру цієї плати безпосередньо для відповідного члена ринку. Метод обчислення розміру плати погоджується за НКРЕ. Така плата встановлюється на підставі Реєстру підключення, який ведеться у відповідного Оператора Магістральних та Міждержавних електромереж згідно з умовами Договору на передачу електричної енергії Магістральними та Міждержавними електромережами.

3.4. ДПЕ також відповідає за:

3.4.1. закупівлю Допоміжних засобів відповідно до Правил ринку;

3.4.2. управління Зовнішніми перетоками.

При виконанні комерційних операцій з Операторами зовнішнього перетоку ДПЕ забезпечує проведення таких операцій, керуючись принципом Економічної закупівлі.

3.5. Забезпечення продажу електричної енергії Постачальникам електричної енергії:

3.5.1. ДПЕ забезпечує продаж всієї електричної енергії Постачальникам електричної енергії з метою задоволення попиту на споживання електричної енергії, що визначається таким чином:

а) для Незалежного постачальника електричної енергії - безпосередньо, згідно з Обсягом споживання з урахуванням втрат в електричних мережах кожного відповідного оператора електромережі низької напруги;

б) для Місцевого постачальника електричної енергії - за обсягом чистого погодинного вимірюваного споживання, за вирахуванням електричної енергії, придбаної від електростанцій з встановленою генеруючою потужністю нижче 20 МВт, та електричної енергії, поставленої Незалежними постачальниками для задоволення попиту споживачів, яких вони обслуговують у даній місцевості.

3.5.2. ДПЕ забезпечує продаж електричної енергії Постачальникам електричної енергії у відповідних Пунктах підключення Постачальника з урахуванням виправданих витрат ДПЕ, пов'язаних з ліцензованою діяльністю, витрат на Допоміжні засоби та витрат на передачу електричної енергії Магістральними та Міждержавними електромережами відповідно до механізму, наведеного в Договорі.

3.5.3. ДПЕ забезпечує збір платежів від Постачальників електричної енергії згідно з Інструкцією про порядок використання коштів Оптового ринку електричної енергії.

3.6. Планування розвитку Магістральних та Міждержавних електромереж та укладання додаткових Договорів на передачу електричної енергії Магістральними та Міждержавними електромережами, зокрема:

3.6.1. щорічна розробка Перспективного 10-річного плану розвитку Магістральних та Міждержавних електромереж на наступні 10 років відповідно до Правил експлуатації Магістральних та Міждержавних електромереж;

3.6.2. підготовка та укладання Договорів на передачу електричної енергії Магістральними та Міждержавними електромережами стосовно будівництва будь-яких необхідних додаткових підприємств Магістральних та Міждержавних електромереж. При укладанні таких договорів ДПЕ керується принципом Економічної закупівлі.

3.7. ДПЕ погоджує технічні умови на нові приєднання до Магістральних та Міждержавних електромереж.

Частина II. Основні складові Оптового ринку електричної енергії

4. Участь в Оптовому ринку електричної енергії

4.1. Умова участі в Оптовому ринку електричної енергії.

Кожний член Оптового ринку електричної енергії погоджується визнавати та виконувати всі умови цього Договору та Правил ринку стосовно цього члена ринку.

4.2. Правила прийому нових членів ринку:

4.2.1. кандидат у члени ринку повинен подати заяву до Ради Оптового ринку електричної енергії за формою, яка визначається Радою. При розгляді заяви на прийом у члени ринку Рада не висуває ніяких дискримінаційних вимог до жодного з кандидатів.

4.2.2. для того, щоб стати членом ринку, кожний кандидат повинен виконати такі вимоги:

а) отримати Ліцензію на обраний вид діяльності, за яким він планує стати членом ринку;

б) надати Раді всю обґрунтовано необхідну інформацію, достовірну в усіх аспектах;

в) зареєструватися як суб'єкт підприємницької діяльності в порядку, передбаченому чинним законодавством;

г) виконувати всі умови Договору з дати вступу до членів ринку;

д) виконувати всі інші вимоги, які може висувати Рада (до чи після отримання заяви кандидата), за умови, що спочатку такі інші вимоги були повідомлені НКРЕ і НКРЕ протягом трьох місяців (або іншого, меншого періоду часу, встановленого НКРЕ) після отримання такого повідомлення не сповістила Раду про своє непогодження з ними.

4.2.3. Після отримання всієї необхідної інформації, протягом 30 днів Рада сповіщає кандидата про те, що:

а) кандидат приймається у члени ринку і на нього поширюються положення п. 4.1. Рада інформує кандидата про положення та вимоги, що стосуються Авансового платежу, який є невід'ємною умовою вступу Постачальника електричної енергії до членів ринку;

б) його заява не задовольняється, про що кандидатіві надсилається письмове сповіщення, де викладаються підстави відмови, відповідно до п. 4.2.2.

4.2.4. У випадку прийняття кандидата до членів ринку Секретаріат готує Договір про вступ до членів ринку за типовою формою, наведеною в додатку 6 до цього Договору. Кандидатові надається 28 діб на підписання Договору про вступ до членів ринку. У разі непідписання означеного Договору в цей термін вступ вважається недійсним.

4.2.5. У випадку виникнення суперечок, пов'язаних з відмовою Ради у прийнятті нового члена Оптового ринку електричної енергії (якщо це не стосується умов Договору про вступ до членів ринку), справа розглядається НКРЕ, яка приймає відповідне рішення.

4.2.6. Існуючий член ринку повинен виконати умови пп. 4.2.2, 4.2.3 та 4.2.4 у випадку здійснення ліцензованої діяльності, яка відрізняється від його діяльності, з якою він є членом Оптового ринку електричної енергії. Однак зазначені зобов'язання поширюються

тільки на ті елементи діяльності, що змінилися з початку здійснення ним діяльності як члена ринку.

4.2.7. Новий член ринку з відповідною новою діяльністю наділяється 0 кількістю голосів до отримання даних, достатніх для надання йому голосів за п. 4.4.

4.2.8. Новий член ринку вибирає, хто з Голосуючих директорів в його Класі представлятиме його інтереси на засіданнях Ради.

4.3. Правила виходу з членів ринку.

4.3.1. Член Оптового ринку електричної енергії має право скласти обов'язки члена ринку шляхом надсилання Заяви про звільнення до Секретаріату Ради; таке звільнення набуває чинності через 28 днів після отримання Секретаріатом Заяви про звільнення.

4.3.2. Член ринку може отримати звільнення (при цьому Заява про звільнення, надана відповідно до п. 4.3.1, набуває чинності), якщо на дату його виходу з членів Оптового ринку електричної енергії сплачені всі обов'язкові платежі, обумовлені цим Договором, включаючи відшкодування будь-яких адміністративних витрат, пов'язаних з виходом з членів ринку.

4.3.3. Положення цього Договору передбачають, що після того, як рішення про звільнення члена ринку набирає чинності, відповідно до умов розд. 4, така юридична особа автоматично складає з себе всі повноваження та відповідальність як Сторона цього Договору. Така Сторона звільняється від обов'язків та відповідальності за цим Договором як член ринку, і кожна інша Сторона звільняється від обов'язків та відповідальності за цим Договором перед такою юридичною особою.

4.4. Голоси.

Пропорційні голоси розподіляються серед членів ринку таким чином:

4.4.1. кожному члену ринку, що є Виробником електричної енергії, надається один голос за кожні 100 млн. кВт.год. проданого в Оптовий ринок Вимірюного виробництва електричної енергії, що визначається як середнє за останні чотири квартали, або, якщо їх менше ніж чотири, як середнє за ті квартали, по яких є повні дані;

4.4.2. кожному члену ринку, що є Постачальником електричної енергії, надається один голос за кожні 100 млн. кВтт закупленого в Оптовому ринку Вимірюного споживання електричної енергії, що визначається як середнє за останні чотири квартали, або, якщо їх менше за чотири, як середнє за ті квартали, по яких є повні дані;

4.4.3. у разі, якщо голоси, що визначені в п. 4.4.1 або в п. 4.4.2, не складають цілі числа, то величини, менші за 0,5 округляються до найближчого меншого числа, а величини, що дорівнюють або більші за 0,5, округляються до наступного цілого числа;

4.4.4. розподіл Пропорційних голосів обчислюється Секретаріатом за п'ять робочих днів до кожного скликання Загальних зборів на основі останніх існуючих даних.

5. Загальні збори

5.1. До компетенції Щорічних загальних зборів членів ринку належить прийняття рішень з питань, які наведені нижче. Усі документи для обговорення на Загальних зборах повинні

надсилатися усім членам ринку не менше ніж за десять робочих днів до дати проведення Загальних зборів. Члени ринку розглядають такі питання:

5.1.1. затвердження звіту Ради Оптового ринку електричної енергії про роботу за минулий рік, який, зокрема, включатиме:

- а) аналіз роботи Системи забезпечення функціонування ринку;
- б) аналіз роботи Розпорядника системи розрахунків та Розпорядника коштів Оптового ринку електричної енергії;
- в) аналіз роботи Центру управління енергосистемою України, що виконується ним в межах цього Договору;
- г) аналіз кошторису Розпорядника системи розрахунків та Розпорядника коштів Оптового ринку електричної енергії;
- д) будь-яку іншу інформацію або питання стосовно роботи Оптового ринку електричної енергії, що вважаються Радою доцільними, включаючи порушення питання перегляду цього Договору;
- е) пропозиції Ради Оптового ринку електричної енергії щодо подальшого практичного використання рекомендацій, наданих в п. а), б), г);

5.1.2. затвердження звіту, підготовленого Аудитором ринку стосовно ефективності Правил ринку за минулий період, який включатиме:

- а) стислу викладку звітів аудиторських перевірок, оглядів, аналізів та/чи інспекцій, що здійснюються Аудитором ринку стосовно роботи Системи забезпечення функціонування ринку;
- б) рекомендації Аудитора ринку стосовно Інструкції про порядок здійснення розрахунків та Інструкції про порядок використання коштів Оптового ринку електричної енергії;
- в) аналіз роботи Центру управління енергосистемою України;
- г) будь-яку іншу інформацію або матеріали на запит Ради або Аудитора ринку;

5.1.3. обрання Голосуючих директорів Ради згідно з умовами п. 6.2.2;

5.1.4. будь-яке інше питання, яке член ринку бажає особисто обговорити на зборах, про що він надіслав письмове сповіщення до Секретаріату не менше ніж за 7 днів до початку зборів. Відсутність письмового сповіщення від члена Оптового ринку електричної енергії не обмежує права члена ринку ставити будь-які питання на зборах.

5.2. Регламент Загальних зборів.

Мета Загальних зборів та питання для обговорення мають відповідати п. 5.1. До Загальних зборів застосовуються такі вимоги:

5.2.1. всі питання підприємницької діяльності членів ринку, обумовлені цим Договором, розглядаються на Загальних зборах членів ринку. Члени ринку мають право голосувати з питань відповідно до п. 5.1;

5.2.2. порядок скликання зборів.

Про будь-які Загальні збори члени ринку повідомляються за 21 день до дати проведення письмово.

5.2.3. У такий самий строк всі члени ринку повідомляються про час і місце проведення Загальних зборів та порядок денний. Рада інформує НКРЕ та її консультантів про дату та порядок денний Загальних зборів. Представники НКРЕ мають право бути присутніми на Загальних зборах.

5.2.4. Позачергові загальні збори можуть бути скликані:

- а) на вимогу двох або більше членів Ради Оптового ринку електричної енергії; або
- б) Радою, на вимогу членів Оптового ринку електричної енергії, які на цей час складають частку в розмірі не менше ніж 10 % від Загалу голосів усіх членів ринку.

5.2.5. Усі Загальні збори членів ринку, за виключенням Щорічних загальних зборів, вважаються Позачерговими загальними зборами. Щорічні загальні збори проводяться не пізніше 4 тижнів після закінчення 12 календарних місяців з дати проведення попередніх Щорічних загальних зборів.

5.2.6. Кворум.

Жодне питання підприємницької діяльності не обговорюється на Загальних зборах членів ринку, якщо при обговоренні питань підприємницької діяльності на зборах немає кворуму. Кворум складають присутні члени ринку у співвідношенні:

- а) 67 % або більше Загалу голосів Виробників електричної енергії відповідно до умов п. 5.2.9; та
- б) 67 % або більше Загалу голосів Постачальників електричної енергії відповідно до п. 5.2.9.

5.2.7. Відсутність кворуму.

Якщо через півгодини від часу, встановленого для початку Загальних зборів, кворум відсутній, збори переносяться на такий же день наступного тижня, на той самий час та у те ж саме місце, або, за рішенням Ради, на інший час, інший день та в інше місце. Про зміни сповіщають у письмовій формі всіх членів ринку.

5.2.8. Голова Ради виконує функції Головуючого всіх Загальних зборів. Функції Секретаріату на таких зборах виконує ДПЕ.

5.2.9. Голосування.

5.2.10. Всі голоси на Загальних зборах розподіляються, як визначено у п. 4.4.

Будь-який член Оптового ринку електричної енергії, що має право бути присутнім та голосувати на Загальних зборах членів ринку, також має право призначати у встановленому порядку будь-якого іншого представника (незалежно від того, чи він є членом ринку) і делегувати його на Загальні збори з правом голосу та участі в обговоренні питань. Такий представник призначається тільки на одні Загальні збори, і його

повноваження набирають чинності тільки за умов попереднього сповіщення Секретаріату про його кандидатуру не менше ніж за 2 дні до дати Загальних зборів. Секретаріат має право перевіряти повноваження будь-якого представника. члени ринку мають право замість делегування представника надсилати до Секретаріату попереднє письмове повідомлення про своє рішення щодо питань голосування.

5.3. Оскарження в НКРЕ.

Член Оптового ринку електричної енергії має право звертатись до НКРЕ стосовно будь-яких рішень, ухвалених на Загальних зборах, протягом 30 днів після ухвали рішення, якщо з таким Оскарженням погоджуються члени ринку з сукупністю Пропорційних голосів більше 10 % від Загалу голосів. Члени ринку, які звертаються з Оскарженням, сповіщають про це Раду та НКРЕ у письмовій формі. При розгляді Оскарження стосовно змін до цього Договору право НКРЕ обмежується тільки неухвалою змін цього Договору, які оскаржуються, рішення НКРЕ щодо такого Оскарження визнається остаточним і НКРЕ доводить у десятиденний термін Раді та членам ринку необхідність дотримуватись прийнятого рішення.

5.4. Рішення.

Будь-яке питання, з якого проводиться голосування на Загальних зборах, вирішується простою більшістю Пропорційних голосів присутніх. Крім того, щодо вирішення питань, що стосуються положень пп. 5.1.1.б) та е), п. 5.1.2.б) та 5.1.4 (включаючи пропонувані зміни до Договору між членами Оптового ринку електричної енергії, де викладається необхідність погодження членів ринку), необхідна наявність 75 % від всіх Пропорційних голосів. В разі несхвалення, рішення з цього питання відкладається до наступних Загальних зборів.

5.5. На період строком 1 рік з Дати набрання чинності цього Договору не є обов'язковим схвалення членами ринку щодо змін в додатках 2 - 8 до цього Договору. На час дії цього положення воно має перевагу над відповідними частинами п. 5.4.

6. Рада

6.1. Рада виступає в ролі представника Сторін при виконанні цього Договору. Вона постійно керується положеннями розд. 2. Члени Ради не складають окремої юридичної особи або об'єднання, і Рада не має окремих відповідних повноважень.

6.2. Склад Ради. Рада формується таким чином:

6.2.1. до складу Ради входять 10 Голосуючих директорів, зокрема:

- а) 5 директорів від Виробників електроенергії;
- б) 5 директорів від Постачальників електроенергії.

6.2.2. Вибори Голосуючих директорів:

а) Члени ринку подають свої пропозиції щодо кандидатів на роль Голосуючого директора до Секретаріату Ради за 5 днів до Щорічних загальних зборів;

б) на Щорічних загальних зборах члени ринку віддають свої Пропорційні голоси блоком за запропонованого ними кандидата в своєму Класі. Кандидати, що набрали п'ять

найвищих результатів в кожному Класі, обираються Голосуючими директорами строком на один рік. У випадку рівного рахунку голосів і перевищення таким чином необхідного числа успішних кандидатур, проводиться переголосування серед кандидатів з однаковими найвищими результатами в цьому Класі до отримання тільки п'яти Голосуючих директорів;

в) Члени ринку обирають своїм представником одного з вибраних Голосуючих директорів в своєму Класі, про що повідомляють Секретаріат в письмовій формі. Такі члени ринку складають Виборчий округ Голосуючого директора, і цей Голосуючий директор повинен представляти їхні інтереси на засіданнях Ради. Члени ринку вільні змінити свій Виборчий округ в будь-який час після надсилання письмового повідомлення до Секретаріату.

6.2.3. Кожний Голосуючий директор має право призначити за своїм письмовим дорученням будь-яку особу (в тому числі і Голосуючого директора) своїм повноважним представником і може за своїм розсудом його звільнити. Такий повноважний представник має на зборах Ради права Голосуючого директора.

6.2.4. Склад Ради включає таких Неголосуючих директорів:

а) один представник від ДПЕ;

б) один представник від НКРЕ;

в) один представник від Аудитора ринку;

г) один представник від Державної електричної компанії;

д) один представник від Міністерства енергетики та електрифікації України;

е) один представник від Держкоматому;

ї) на період строком 1 рік від Дати набрання чинності цього Договору один представник від Незалежних постачальників електроенергії.

Неголосуючі директори мають право бути присутніми та виступати на зборах Ради, проте не мають права голосувати з жодного питання. Неголосуючий директор призначається виключно тим органом, який він має представляти.

6.2.5. Голосуючий директор звільняється:

а) у разі відставки за власним бажанням шляхом подання письмової заяви до Секретаріату; або

б) коли член ринку, представлений цим Голосуючим директором, став банкрутом; або

в) за станом здоров'я; або

г) якщо він Українським судом визнаний винним за вироком, що набрав чинності; або

д) якщо він не брав участі у трьох засіданнях Ради.

При звільненні Голосуючого директора члени ринку з його Виборчого округу обирають для захисту своїх інтересів іншого Голосуючого директора.

6.2.6. Член ринку, представлений Голосуючим директором на час його обрання, має право на заміну цього Голосуючого директора шляхом надіслання письмового повідомлення до Секретаріату, або на звернення до Виборчого округу з пропозицією переобрати Голосуючого директора.

6.3. Голова Ради.

6.3.1. Голова Ради обирається строком на один рік простою більшістю голосів Голосуючих директорів і може бути заміненим у будь-який час у той же спосіб. У випадку рівної кількості голосів голосує представник НКРЕ.

6.3.2. Голова Ради може піти у відставку у будь-який час після надання письмової заяви до Секретаріату для розгляду її на засіданні Ради. При цьому він виконує обов'язки Голови до призначення нового Голови Ради. Якщо заява приймається, Рада призначає нового Голову згідно з п. 6.3.1.

6.3.3. Голова Ради виконує тільки ті обов'язки, які пов'язані зі скликанням та проведенням засідань Ради та Загальних зборів. Голова Ради виконує свої обов'язки, зобов'язання та використовує повноваження неупереджено.

6.4. Секретаріат.

ДПЕ виконує роль Секретаріату Ради. Секретаріат відповідає за скликання зборів Ради, підготовку та розповсюдження протоколів та порядку денного, діловодство та інші послуги, необхідні Раді. Витрати Секретаріату відшкодовуються відповідно до Інструкції про порядок нарахування та обліку витрат, викладеної в додатку 5 до цього Договору.

6.5. Збори Ради:

6.5.1. збори Ради скликаються не менше ніж один раз на місяць. В разі необхідності на вимогу 3 Голосуючих директорів Секретаріатом можуть скликатися позачергові збори. Для участі у засіданнях директори можуть використовувати телефонний зв'язок;

6.5.2. в разі відсутності кворуму на час розгляду питання Рада не приймає рішення по цьому питанню. Кворум складають три Голосуючі директори, призначені відповідно до положень п. 6.2.1 а), та 3 Голосуючі директори, призначені згідно з умовами п. 6.2.1 б), присутні особисто чи представлені їх відповідними повноважними представниками;

6.5.3. якщо через півгодини від часу, встановленого для початку проведення будь-яких зборів Ради, відсутній кворум, то збори переносяться Головою на інший час, але не пізніше ніж на тиждень;

6.5.4. проста більшість. Будь-яке питання чи справа, які винесені на збори Ради, вирішуються простою більшістю голосів, поданих Голосуючими директорами на зборах. При голосуванні Голосуючий директор має право на один голос.

6.6. Повноваження Ради.

6.6.1. Загальні повноваження.

Якщо цим Договором не визначено іншого, Рада, між засіданнями Ради та Загальними зборами членів ринку, здійснює загальний нагляд за роботою ДПЕ, виконанням умов

Договору між членами Оптового ринку електричної енергії, Системи забезпечення функціонування ринку та пов'язаних з цим зобов'язань.

6.6.2. Особливі повноваження.

Якщо у цьому Договорі не передбачено іншого, повноваження, обов'язки та відповідальність Ради, між її засіданнями та Загальними зборами членів ринку, визначаються таким чином:

а) обумовлення повноважень, обов'язків та відповідальності згідно з цим Договором та додатками до нього;

б) створення робочих груп Ради. Кожна робоча група складається з таких осіб (незалежно від того, чи є вони Голосуючими директорами) і виконує такі поточні обов'язки, які час від часу вважаються Радою за потрібне;

в) здійснення регулярного нагляду за виконанням обов'язків, що стосуються кожного виду діяльності ДПЕ, як визначено в цьому Договорі та Ліцензії з оптового постачання електроенергії;

г) розгляд заяв кандидатів на вступ до членів Оптового ринку електричної енергії та оперативний прийом до членів ринку усіх кваліфікованих заявників;

д) розгляд, внесення змін та доповнень, перегляд, затвердження та відхилення змін та доповнень до Правил ринку та пов'язаних з ними документів, викладених у додатках 2 - 5 до цього Договору, згідно з п. 5.4 та розд. 15, та сповіщення про такі зміни всіх причетних сторін;

е) розгляд, перегляд, затвердження або несхвалення всіх кошторисів та проектів капітальних вкладень, підготовлених і наданих з боку ДПЕ;

ї) надання розпоряджень Аудитору ринку на проведення аудитів, оглядів, аналізів та перевірок, а також огляд та контроль за виконанням Правил ринку; розробка та внесення пропозицій щодо призначення чи зміщення Аудитора ринку членами ринку на Загальних зборах;

ж) нагляд за дотриманням стандартів Засобів комерційного обліку;

з) своєчасне та ефективно вирішення винесених на розгляд суперечок стосовно розрахунків або порядку їх здійснення (включаючи дані);

і) передача вказівок або запитів НКРЕ на адресу ДПЕ, іншій Стороні чи Аудитору ринку у випадку звернення з боку НКРЕ;

ї) призначення, оплата праці та звільнення юристів, банкірів, оцінювачів, брокерів, бухгалтерів та інших професійних і спеціальних радників, які допомагають Раді або робочим групам виконувати свої обов'язки за Договором між членами Оптового ринку електроенергії;

к) згідно із застосовними положеннями про конфіденційність, аналіз ведення судового розгляду, арбітражу чи інших судових справ, які впливають або можуть вплинути на Договір між членами Оптового ринку електроенергії;

л) призначення та звільнення Розпорядника коштів Оптового ринку електричної енергії та Розпорядника системи розрахунків відповідно до пп. 8.3 та 7.5;

м) підписання угод, які обмежують майбутні дії Ради і якими надається повноваження Раді;

н) організація розробки та внесення змін та доповнень до Інструкції про порядок комерційного обліку;

о) призначення у разі необхідності Арбітражної комісії;

п) розробка Узгодженого порядку.

6.7. Витрати.

Кожному члену Ради і робочих груп Ради, відповідно до пп. 6.2 та 6.6.2, можуть видаватися обґрунтовані кошти на відрядження, оплату житла у відрядженні та відшкодовуються витрати, пов'язані з відвіданням зборів Ради або робочих груп; відшкодовуються також обґрунтовані витрати, пов'язані з діяльністю Ради. Голосуючі директори отримують платню за їх роботу, пов'язану з діяльністю Ради.

6.8. Оскарження:

6.8.1. будь-який Голосуючий директор може оскаржити прийняте на засіданні Ради рішення та вимагати Пропорційного голосування;

6.8.2. на будь-яких Позачергових загальних зборах, скликаних для перегляду рішення Ради, питання, які не охоплені п. 5.4, вимагають рішення простою більшістю голосів.

7. Розпорядник системи розрахунків

7.1. На період дії цього Договору ДПЕ виконує функцію Розпорядника системи розрахунків, якщо його призначення не припиняється за рішенням Ради відповідно до п. 6.6.2.

7.2. Відповідальність.

Розпорядник системи розрахунків, згідно з цим Договором, має такі загальні обов'язки, зобов'язання та відповідає за:

7.2.1. дотримання Правил ринку та Інструкції про порядок здійснення розрахунків;

7.2.2. забезпечення надійності функціонування енергосистеми;

7.2.3. підготовка балансів та звітів відповідно до Інструкції про порядок нарахування та обліку витрат;

7.2.4. надання пропозицій Раді щодо внесення змін до цього Договору, Правил ринку та Системи забезпечення функціонування ринку;

7.2.5. виконання розпоряджень Ради (які були погоджені НКРЕ відповідно до умов даного Договору) та розробку Робочих програм для їх впровадження;

7.2.6. ведення обліку та зберігання інформації, що може стати в нагоді Аудитору ринку або Раді;

7.2.7. та виконання інших функцій, згідно з умовами цього Договору.

7.3. Розпорядник системи розрахунків повинен забезпечити, щоб Система забезпечення функціонування ринку відповідала Правилам ринку (як частина зобов'язань ДПЕ). Розпорядник системи розрахунків зобов'язаний негайно сповіщати Раду та НКРЕ про виявлені недоліки або помилки.

7.4. Розпорядник системи розрахунків купує та продає електричну енергію, як визначено в Правилах Оптового ринку електричної енергії, і його відповідальність обмежується тільки дотриманням Правил ринку.

7.5. З урахуванням зауважень, висловлених членами ринку, Рада може призначити наслідувача Розпорядника системи розрахунків на тих умовах, що вбачаються Раді доцільними, і його призначення набуває чинності після фактичної відставки або усунення перебуваючого на посаді Розпорядника системи розрахунків. Призначення нового Розпорядника системи розрахунків узгоджується з НКРЕ у тримісячний термін.

7.6. Звільнення з посади Розпорядника системи розрахунків, незважаючи на причину звільнення, не впливає на права та зобов'язання Сторін.

7.7. Після призначення і оформлення наступного Розпорядника системи розрахунків, звільнений з посади Розпорядник системи розрахунків зобов'язаний:

7.7.1. передати наслідувачу копії всього Програмного та Апаратного забезпечення, що належать Розпоряднику системи розрахунків, разом з усіма правами на них;

7.7.2. передати наслідувачу всі записи, документи та інформацію, що була у володінні або під контролем Розпорядника системи розрахунків, а також при необхідності забезпечити навчання та підтримку системи.

Витрати, пов'язані з цим процесом, визначаються та узгоджуються між колишнім і новопризначеним Розпорядником системи розрахунків та Радою. Такі витрати базуються на поточній чистій балансовій вартості виробничих фондів, які передаються новопризначеному Розпоряднику системи розрахунків, та обґрунтованих витратах на навчання, придбання ліцензій, та інших витратах, прямо пов'язаних з процесом звільнення Розпорядника системи розрахунків.

8. Розпорядник коштів Оптового ринку електричної енергії

8.1. На період дії цього Договору ДПЕ (або Компетентна третя сторона), якщо його призначення не припиняється Радою відповідно до п. 6.6.2, виконує функції Розпорядника коштів Оптового ринку електричної енергії та має такі обов'язки та зобов'язання:

8.1.1. дотримання Інструкції про порядок використання коштів Оптового ринку згідно з Правилами ринку;

8.1.2. здійснення контролю за рівнем Авансових платежів членів ринку відповідно до Правил ринку або вимог Ради стосовно цього рівня;

8.1.3. оформлення повідомлень про невиконання зобов'язань за дорученням Розпорядника системи розрахунків; перетворення на готівку акредитивів, що становлять частину Авансового платежу члена ринку, та застосування цієї готівки на сплату простроченої фінансової заборгованості члену ринку;

8.1.4. ведення обліку та зберігання інформації згідно обґрунтованих вимог Аудитора ринку та Ради;

8.1.5. перегляд та рекомендації Раді про внесення змін до Інструкції про порядок використання коштів Оптового ринку, призначення Банкіра ринку та інших змін до відповідних частин Інструкції про порядок здійснення розрахунків;

8.1.6. надання Аудитору ринку і Раді інформації стосовно використання коштів Оптового ринку електроенергії, при дотриманні норм конфіденційності;

8.1.7. ведення транзитних рахунків Постачальників електричної енергії за регульованим тарифом.

8.2. Розпорядник коштів Оптового ринку електроенергії дотримується всіх розпоряджень про перевірку роботи, що надаються Аудитором ринку.

8.3. Рада може, з урахуванням зауважень, висловлених членами ринку, призначити наслідувача Розпорядника коштів Оптового ринку електричної енергії на таких умовах, що вбачаються Раді доцільними, і його призначення набирає чинності після фактичної відставки або усунення перебуваючого на посаді Розпорядника коштів Оптового ринку електричної енергії. Призначення нового Розпорядника коштів Оптового ринку електричної енергії узгоджується з НКРЕ у тримісячний термін.

8.4. Звільнення з посади Розпорядника коштів Оптового ринку електричної енергії, незважаючи на причину звільнення, не завдає шкоди по відношенню до прав та зобов'язань будь-якої із Сторін.

8.5. До призначення та оформлення наступного Розпорядника коштів Оптового ринку електричної енергії звільнений з посади Розпорядник коштів Оптового ринку електричної енергії зобов'язаний:

8.5.1. передати наслідувачу копії Програмного забезпечення та Апаратне забезпечення, що належить Розпоряднику коштів Оптового ринку електричної енергії разом з усіма правами на них;

8.5.2. передати наслідувачу усі записи, документи та інформацію, що була у володінні або під контролем Розпорядника коштів Оптового ринку електричної енергії, а також забезпечити навчання та підтримку системи, необхідні для застосування Інструкції про порядок використання коштів Оптового ринку згідно з цим Договором.

Всі пов'язані з таким процесом витрати визначаються та узгоджуються між колишнім і новопризначеним Розпорядником коштів Оптового ринку електричної енергії та Радою. Такі витрати базуються на поточній чистій балансовій вартості виробничих фондів, які передаються новопризначеному Розпоряднику коштів Оптового ринку електричної енергії, та обґрунтованих витратах на навчання, придбання ліцензій та інших витратах, пов'язаних безпосередньо з процесом звільнення Розпорядника коштів Оптового ринку електричної енергії.

8.6. Розпорядник коштів Оптового ринку електричної енергії не зобов'язаний платити за куплену електричну енергію інакше, ніж передбачено в Інструкції про порядок використання коштів Оптового ринку.

9. Централізоване диспетчерське управління енергосистемою

9.1. Цей Договір передбачає, що ДПЕ здійснює централізоване диспетчерське управління узгодженою роботою електростанцій та електричних мереж, основними завданнями якого є:

9.1.1. розробка графіків режимів роботи електростанцій та електромереж таким чином, щоб забезпечити надійне та безперебійне електропостачання;

9.1.2. забезпечення сталості енергосистеми;

9.1.3. забезпечення найбільш ефективного режиму роботи енергосистеми України;

9.1.4. запобігання і ліквідація аварій та технологічних порушень при виробництві, передачі і розподілі електричної енергії;

9.1.5. підтримання економічних інтересів Виробників та Постачальників електричної енергії.

9.2. Права та обов'язки ДПЕ щодо централізованого диспетчерського управління визначені в діючих нормативних документах та інструкціях.

Частина III. Інфраструктура ринку

10. Комерційний облік

10.1. Рада затверджує і публікує Інструкцію про порядок комерційного обліку для її використання в Правилах ринку. Порядок комерційного обліку визначається відповідно до Стандартів щодо комерційного обліку.

10.2. За кожен Систему комерційного обліку несе відповідальність Оператор системи комерційного обліку, який виконує Інструкцію про порядок комерційного обліку. Підприємство, що веде комерційний облік, несе відповідальність за якість інформації з обліку. При цьому Розпорядник системи розрахунків має такі ж самі повноваження, що надають йому право доступу до такої інформації згідно з умовами цього Договору, і може розповсюджувати таку інформацію тільки в обсязі, встановленому Правилами ринку. Розпорядник системи розрахунків не несе відповідальності за неточність вимірювань.

10.3. Будь-яка Сторона, яка хоче отримати право на виконання функцій Оператора системи комерційного обліку, звертається до Розпорядника системи розрахунків згідно з процедурою, визначеною в Інструкції про порядок комерційного обліку.

10.4. Суперечки стосовно точності даних комерційного обліку вирішуються Радою.

10.5. Розпорядник системи розрахунків не несе відповідальності, якщо з метою проведення інспекцій він не отримує доступу до Системи комерційного обліку, а відповідальність лягає на члена ринку, який не дав доступу до Системи комерційного обліку.

11. Відшкодування витрат

11.1. Відшкодування витрат здійснюється згідно з Інструкцією про порядок нарахування та облік витрат, викладеною в додатку 5 до цього Договору.

11.2. ДПЕ має право на відшкодування витрат за угодою, тільки якщо така угода попередньо схвалена Радою.

12. Перевірка та доступ до Системи забезпечення функціонування ринку

12.1. Розпорядник системи розрахунків та Розпорядник коштів Оптового ринку електричної енергії проводять перевірки Системи забезпечення функціонування ринку за розпорядженням Ради або Аудитора ринку і подають результати таких перевірок Раді, Аудитору ринку та НКРЕ на її запит.

12.2. Розпорядник системи розрахунків та Розпорядник коштів Оптового ринку електричної енергії несуть відповідальність за підтримку у належному технічному стані Апаратного та Програмного забезпечення, розробку та вживання заходів щодо своєчасного усунення всіх виявлених недоліків, а також надає, на запит Ради, обґрунтовані свідчення про наявність та форму цих заходів.

13. Аудит Оптового ринку електричної енергії та призначення Аудитора ринку

13.1. Укладання контрактів.

Рада протягом 60 діб з Дати набуття чинності призначає аудиторську фірму, яка буде проводити:

13.1.1. щорічні аудити розрахунків та асигнувань, виконаних відповідними частинами Системи забезпечення функціонування ринку; такі аудити мають проводитися в той період (або періоди) часу, який має бути узгоджений між Розпорядником системи розрахунків і Радою;

13.1.2. щорічні аудити діяльності Розпорядника коштів Оптового ринку електричної енергії щодо виконання Інструкції про порядок використання коштів Оптового ринку, включаючи розрахунки та переказ коштів відповідними частинами Системи забезпечення функціонування ринку та супроводжуючих інформаційних систем. Такі аудити мають проводитися в такий період або періоди, що узгоджуються між Розпорядником коштів Оптового ринку електричної енергії та Радою;

13.1.3. випробування та/або перевірки нових засобів або версій Програмного забезпечення Оптового ринку електричної енергії та інших елементів Системи забезпечення функціонування ринку;

13.1.4. внесення пропозицій щодо вдосконалення діючих Інструкцій на запит Ради;

13.1.5. перегляд процесу складання графіків та диспетчерського управління, раз у три роки, як це визначено у Нормативних документах;

13.1.6. вирішення конкретних проблем, які можуть бути поставлені перед ним Радою або будь-яким членом ринку, якщо це відбувається за рахунок члена ринку;

13.1.7. аудит, перегляд, перевірка та/або розгляд інших справ, згідно з умовами цього Договору, або аудит, перегляд, перевірка та/або розгляд, що здійснюються на обґрунтований запит Ради (зваживши, зокрема, на низьку ефективність роботи та підприємницької діяльності Сторін). На вимогу Ради Аудитори ринку надають допомогу в підготовці Робочих програм. Аудит здійснюється щорічно або частіше за вимогою Ради.

13.2. Рада та НКРЕ мають право в будь-який час (після проведення консультації з Розпорядником коштів Оптового ринку електричної енергії та Розпорядником системи розрахунків) вносити пропозицію (рішення за якою приймається на Загальних зборах членів ринку) стосовно припинення строку дії контракту аудиторської фірми, призначеної Аудитором ринку, проте члени ринку гарантують постійність посади Аудитора ринку.

13.3. Обсяг роботи, що має виконуватись Аудитором ринку, визначається умовами цього Договору та Радою після проведення консультацій з Аудитором Оптового ринку електричної енергії.

13.4. Всі звіти Аудитора ринку направляються до Ради та НКРЕ і розповсюджуються серед всіх членів ринку.

13.5. Для виконання Аудитором ринку своїх обов'язків в повному обсязі ДПЕ та Сторони надають йому можливість доступу до даних, контактів з персоналом та використання програмного забезпечення в автономному режимі.

13.6. Витрати Аудитора ринку відшкодовуються згідно з Інструкцією про порядок нарахування та обліку витрат.

13.7. Права Аудитора Оптового ринку електричної енергії.

Аудитор ринку має право бути присутнім і виступати на зборах Ради та на Загальних зборах. Аудитор ринку має право розірвати договір, завчасно сповістивши про це Раду в строк, визначений в умовах договору. У випадку розірвання контракту, звільнення чи заміни Аудитора ринку він має право безпосереднього спілкування з членами Оптового ринку електричної енергії, якщо він вважає, що існують питання, до яких передусім слід повернути увагу членів ринку.

13.8. Конфіденційність.

При укладанні договору з Аудитором ринку дотримання конфіденційності є обов'язковою умовою цього договору. Аудитор ринку має право отримувати всю інформацію від членів ринку, необхідну йому для виконання своїх обов'язків.

14. Повідомлення про недоліки

14.1. Кожний член ринку зобов'язується своєчасно сповіщати (в письмовій формі) Розпорядника системи розрахунків, Розпорядника коштів Оптового ринку електричної енергії, інших членів ринку та Раду про недоліки Програмного забезпечення Оптового ринку електроенергії чи інших аспектів Системи забезпечення функціонування ринку і надавати таку подальшу інформацію, яка обґрунтовано необхідна Розпоряднику системи розрахунків або Розпоряднику коштів Оптового ринку електричної енергії для виявлення, локалізації та усунення недоліків. Рада сповіщає НКРЕ про всі виявлені недоліки.

Частина IV. Порядок внесення змін

15. Внесення змін та вирішення конфліктів

15.1. Зміни:

15.1.1. зміни до цього Договору вносяться лише після їх затвердження членами ринку шляхом голосування на Загальних зборах або при письмовій згоді в разі відсутності членів ринку на Загальних зборах;

15.1.2. НКРЕ офіційно затверджує зміни та доповнення до цього Договору. У разі незгоди НКРЕ із змінами та доповненнями вони не набирають чинності. Рішення НКРЕ з цього питання направляється Раді у десятиденний термін;

15.1.3. якщо протягом 10 робочих днів будь-яка Сторона відмовляється внести поправку, що була ухвалена НКРЕ та членами ринку, які спільно володіють 75 % Пропорційних голосів, дія цього Договору автоматично припиняється з укладенням нового Договору, що враховує цю поправку, із Сторонами, які цю поправку погодили. Непогоджуючі Сторони вважаються звільненими від своїх обов'язків відповідно з умовами п. 4.3, за винятком випадків, коли будь-які суми, що підлягають до сплати цим Сторонам або від цих Сторін, переносяться у новий договір. Зміни та доповнення, ухвалені НКРЕ та членами ринку, згідно з пп. 15.1.1 та 15.1.2, вносяться до тексту Договору;

15.1.4. на період строком 1 рік від Дати набрання чинності цього Договору не обов'язково схвалення членів ринку щодо змін в додатках 2 - 8 до цього Договору. На час дії цього положення воно має перевагу над п. 15.1.1.

15.2. Конфлікти.

У випадку будь-якої невідповідності або при виникненні конфліктів:

15.2.1. положення ліцензії мають переважну силу над цим Договором;

15.2.2. положення цього Договору мають переважну силу над Правилами ринку;

15.2.3. Правила ринку мають переважну силу над Системою забезпечення функціонування ринку.

Сторони докладатимуть розумних зусиль для своєчасного усунення невідповідностей та конфліктів.

15.3. Сторони вживають заходів для узгодженості цього Договору та Нормативних документів.

16. Система Оптового ринку електричної енергії та її перегляд

16.1. Сторони цього Договору визнають, що положення Правил ринку та інші складові Системи Оптового ринку електричної енергії з часом підлягають змінам. Сторони зобов'язуються використовувати всі доцільні засоби (включаючи, де необхідно, своє представництво в Раді) для реалізації предмету Договору, визначеного в розд. 2.

16.2. Рада повинна здійснювати всебічний нагляд за виконанням Договору відповідно до пп. 16.2.1 та 16.2.2 для оцінки спроможності досягнення головної мети і цілей, визначених в розд. 2. Датою перегляду є:

16.2.1. дати, що припадають на дванадцятий та двадцять четвертий місяць після Дати набрання чинності, і надалі - кожні два роки;

16.2.2. інша(і) дата(и), як час від часу визначається членами ринку на Загальних зборах.

16.3. Звіти.

Своєчасно (і ні в якому разі не пізніше, ніж протягом одного місяця) після кожної дати перегляду Рада готує звіт сама або сприяє роботі над письмовим звітом, в якому зазначаються:

16.3.1. обсяг проведеного перегляду;

16.3.2. переглянуті справи, проведені перевірки та розслідування;

16.3.3. висновки такого перегляду;

16.3.4. рекомендації (якщо такі є) стосовно внесення змін до умов Договору між членами Оптового ринку електричної енергії, Правил ринку та Системи забезпечення функціонування ринку, що будуть сприяти досягненню головної мети та цілей, визначених в розд. 2;

16.3.5. вплив, що очікується внаслідок впровадження рекомендацій п. 16.3.4, на роботу Аудитора ринку при виконанні умов цього Договору та його ставлення до доцільності цих рекомендацій;

16.3.6. фінансові наслідки (якщо виникають) для членів ринку у разі реалізації рекомендацій, що зазначені у п. 16.3.4;

16.3.7. інші проблеми, які можуть вважатися Радою доцільними. Рада сповіщає кожну Сторону, Аудитора ринку та НКРЕ про проведення такого перегляду і відповідно надає їм копії звіту Ради.

17. Форс-мажор та заходи при непередбачених ситуаціях

17.1. У випадку, коли ДПЕ або будь-яка інша Сторона ("Недіюча сторона") не може в повному обсязі або частково виконувати обов'язки, передбачені цим Договором, у зв'язку з обставинами Форс-мажору, виконання обов'язків Недіючої сторони призупиняється на період дії Форс-мажору за умови, що призупинення обов'язків Недіючої сторони буде не в більшому обсязі і не тривалішим, ніж дія Форс-мажору.

а) Недіюча сторона своєчасно сповіщає Раду (яка своєчасно інформує інші Сторони, Аудитора ринку та НКРЕ) про обставини дії Форс-мажору, зокрема, його характер та очікувану тривалість, та продовжує надавати щоденні звіти про події протягом усього часу дії Форс-мажору;

б) недіюча сторона докладає всіх можливих зусиль для відновлення своєї дієздатності і усунення наслідків дії Форс-мажору.

17.2. Консультації.

Після того, як дія Форс-мажору відбулася, і як тільки стане практично можливим, Недіюча сторона консулюється з іншими співучасними Сторонами стосовно розробки заходів щодо виходу з цього стану та можливостей продовження виконання своїх зобов'язань відповідно до умов цього Договору. Якщо Форс-мажор триває понад 90 днів, Рада розглядає питання про припинення перебування Недіючої сторони в членах ринку.

17.3. Надання доказів.

Недіюча сторона надає докази для доведення наявності дії та впливу Форс-мажору на виконання її зобов'язань.

17.4. У випадку надзвичайних ситуацій у Системі, про що оголошується Кабінетом Міністрів, Міністерство енергетики та електрифікації України наказом, діючи через ДПЕ, може тимчасово призупинити диспетчеризацію, роботу Оптового ринку електричної енергії та домовленості про управління навантажкою Оптового ринку. Такий наказ припиняє свою дію з ліквідацією аварійної ситуації. Члени ринку, які несуть некомпенсовані витрати при виправленні таких аварійних ситуацій, можуть звертатися до Ради з питань компенсації, яка, в свою чергу, включається до Оптової ціни ринку.

Частина V. Юридичні терміни та умови

18. Невиконання договірних зобов'язань

18.1. Член Оптового ринку електричної енергії визнається Невиконуючим зобов'язання членом ринку, якщо він:

18.1.1. не виконав зобов'язання щодо сплати або поповнення обов'язкової суми Авансового платежу;

18.1.2. прострочив обов'язковий платіж протягом 5 робочих днів після дати платежу, обумовленої цим Договором;

18.1.3. порушив інші умови цього Договору і не виправив їх протягом часу, який був визначений Радою;

18.1.4. оголошений банкрутом згідно із законодавством України, ДПЕ несе виключну відповідальність за видачу, за розпорядженням Ради, Повідомлення про невиконання зобов'язань.

18.2. Якщо ДПЕ надсилає члену ринку Повідомлення про невиконання зобов'язань і питання, щодо якого видається Повідомлення про невиконання зобов'язань, не вирішується протягом 5 календарних днів з дати видачі такого повідомлення, Рада має право вдатися до запобіжних заходів, а саме:

18.2.1. тимчасово припинити продаж електроенергії Невиконуючому зобов'язання члена ринку;

18.2.2. заблокувати всі банківські рахунки Невиконуючого зобов'язання члена ринку;

18.2.3. повністю вимкнути навантаження Невиконуючого зобов'язання члена ринку, якщо він підключений до Магістральної або Міждержавної електромережі;

18.2.4. відключити відповідну за п. 18.2.3 частину навантаження, якщо таке невиконання зобов'язань пов'язане з конкретним споживачем або групою споживачів; або

18.2.5. видати розпорядження Оператору Магістральних та Міждержавних електромереж відповідно з Правилами експлуатації Магістральних та Міждержавних електромереж та вжити необхідних заходів для втілення розпорядження про відключення за пп. 18.2.3 або 18.2.4 цього Договору;

18.2.6. припинити, за узгодженням з НКРЕ, дію цього Договору стосовно Невиконуючого своїх зобов'язань члена ринку.

18.3. Розподіл ризиків.

Всі члени ринку (крім Невиконуючого зобов'язання члена ринку) є колективно відповідальними за свою частку внеску з усіх сум (включаючи всі відповідні податки), які винен Невиконуючий зобов'язання член ринку за електричну енергію, придбану від ДПЕ відповідно до Правил ринку. Частка внеску визначається за Інструкцією про порядок використання коштів Оптового ринку. Невиконуючий зобов'язання член ринку повинен заплатити штраф, що нараховується за період від дати платежу до дати відшкодування.

18.4. Виняток стосовно певних видів збитків. Відповідно до п. 18.3 і окрім тих положень цього Договору, які передбачають відшкодування збитків, ні Невиконуючий зобов'язання член ринку, ні жоден з його співробітників, працівників чи представників при будь-яких обставинах не несуть відповідальності перед будь-якою із Сторін за:

18.4.1. втрачений прибуток, втрачений дохід, втрату активів, втрату контрактів або ділової репутації;

18.4.2. прямі або непрямі збитки;

18.4.3. збитки, понесені внаслідок невиконання зобов'язань будь-якою іншою Стороною перед іншою юридичною особою, окрім випадків, передбачених у пп. 18.1 та 18.3 цього Договору.

18.5. Невиконуючий зобов'язання член ринку повністю відшкодовує витрати Центру управління енергосистемою та інших споживачів по всіх зобов'язаннях за збитки та пошкодження, що можуть виникати внаслідок відключення.

18.6. Призупинення або припинення Договору з будь-яким членом ринку, відповідно до умов даного розділу, не звільняє його від набутих раніше обов'язків і не зменшує його відповідальності за цим Договором.

18.7. Призупинення або припинення Договору з будь-яким членом ринку, відповідно до умов даного розділу, призводить до призупинення його права голосу за розд. 5 та 6 Договору між членами Оптового ринку електричної енергії.

19. Обмеження відповідальності

19.1. Згідно з п. 19.3, кожна Сторона погоджується та визнає, що жодна із Сторін не відповідальна перед іншою Стороною за збитки, що виникають через порушення цього Договору, окрім збитків, які безпосередньо впливають внаслідок такого порушення і які на дату укладання цього Договору можна було небезпідставно передбачити як такі, що можуть статися при звичному розвитку подій внаслідок такого порушення.

19.2. Виняток стосовно певних видів втрат. Відповідно до п. 19.3 і окрім тих положень цього Договору, які передбачають відшкодування, ні відповідальна Сторона, ні її співробітники, працівники чи представники за будь-яких обставин не відповідають по зобов'язаннях перед будь-якою із Сторін за:

19.2.1. втрачений прибуток, дохід, контракт, ділові контакти;

19.2.2. збитки побічного або наслідкового характеру;

19.2.3. збитки від заборгованості однієї із Сторін перед іншою, окрім випадків, передбачених в розд. 19.1 та 19.3.

19.3. Зокрема:

а) ніщо в Договорі не тлумачиться як таке, що означає: ДПЕ, виконуючи функції покупця і продавця електроенергії, за умовами та відповідно до положень цього Договору, з будь-яких причин несе відповідальність щодо зобов'язань будь-яких членів ринку;

б) ДПЕ не відповідає за збитки та втрати, фактичні або можливі, понесені членом ринку через помилки та недоліки технічних засобів Системи забезпечення функціонування ринку; проте, член ринку може доповісти про виявлені помилки та недоліки Раді, яка може застосувати відповідні заходи щодо виправлення цих помилок;

в) зобов'язання ДПЕ стосовно платежу за електричну енергію, що була закуплена відповідно до положень цього Договору, чітко обмежуються коштами, наявними в нього згідно з Інструкцією про порядок використання коштів Оптового ринку (додаток 4).

19.4. Смерть та ушкодження здоров'я.

Ніяке із положень цього Договору не виключає та не обмежує відповідальності жодної із Сторін за смерть чи ушкодження здоров'я, що трапляються внаслідок халатності Сторони або будь-кого з її працівників або представників.

19.5. Збереження дієспроможності.

Кожний із пунктів цього розділу:

19.5.1. розглядається як окрема контрактна умова, і якщо один або декілька з таких пунктів виявляються недійсними, незаконними або інакше втрачають свою чинність, інші залишаються чинними;

19.5.2. зберігають свою чинність після припинення дії цього Договору згідно з чинним законодавством України.

20. Строк та припинення дії Договору

20.1. Строк.

Цей Договір не має зафіксованого строку дії.

20.2. Призупинення права голосу члена ринку.

Право голосу члена ринку призупиняється лише за обставин та в мірі, визначених у п. 4.3 та розд. 18.

20.3. Припинення статусу Сторони.

Член ринку перестає бути Стороною лише:

20.3.1. у мірі та за обставин, визначених в п. 4.3; або

20.3.2. у мірі та за обставин, визначених в розд. 18.

20.4. Закінчення строку дії Договору.

Цей Договір втрачає свою дію при одностайному рішенні членів ринку на Загальних зборах і при наявності попередньої письмової згоди НКРЕ автоматично, відповідно до умов п. 15.1.3.

21. Страхування

21.1. Вимоги страхування для ДПЕ.

ДПЕ зобов'язане, розважливо використовуючи кошти, укласти договір страхування:

21.1.1. від збитків та будь-яких втрат у Системі забезпечення функціонування ринку в розмірі страхового відшкодування, що дорівнює вартості втраченого; та

21.1.2. від збитків у випадку відшкодування витрат працівникам у разі ушкодження їх здоров'я у розмірі, погодженому Радою Оптового ринку електричної енергії.

21.2. Витрати.

Всі страхові премії та інші грошові суми, які виплачуються на страхування відповідно до цього розділу, відшкодовуються згідно з Інструкцією про порядок нарахування та облік витрат.

21.3. Використання коштів.

ДПЕ вживає всіх обґрунтованих заходів для своєчасного висування та інкасування позовів, сплачування обов'язкових платежів з метою швидшого відшкодування понесених збитків та ліквідування поточної заборгованості по фінансових зобов'язаннях.

21.4. Вимоги до інформації.

На запит Ради ДПЕ негайно надає страховий брокерський сертифікат, що підтверджує здійснення оплати за послуги страхування згідно з умовами цього розділу, та надає відповідну інформацію про терміни та умови страхування.

22. Конфіденційність

22.1. Тлумачення.

Дані та інша інформація, яку Сторона може або повинна направити іншій Стороні відповідно до цього Договору, не обов'язково вважаються даними для широкого розповсюдження.

22.2. Державне підприємство "Енергоринок" або інша Сторона не передають іншій Стороні цього Договору ніякої інформації про членів ринку, окрім тієї, яка має бути розповсюджена за цим Договором, на запит НКРЕ чи за урядовим наказом України.

22.3. Використання інформації Державним підприємством "Енергоринок".

Державне підприємство "Енергоринок" може використовувати будь-яку інформацію або дані, надіслану чи отриману від інших Сторін з такою метою:

22.3.1. експлуатація та розвиток будь-яких Магістральних та Міждержавних електромереж України;

22.3.2. розрахунки виплат та підготовка пропозицій про терміни підключення до або використання Магістральних та Міждержавних електромереж України;

22.3.3. плата за Допоміжні засоби; та

22.3.4. робота згідно з Правилами ринку.

22.4. Загальні положення про конфіденційність.

Кожна сторона зобов'язується перед кожною іншою Стороною (включаючи Державне підприємство "Енергоринок") вживати заходів для дотримання конфіденційності інформації, за винятком:

22.4.1. винятки за п. 22.3; або

22.4.2. до тої міри, що встановлюється цим Договором; або

22.4.3. попередньої письмової згоди Сторони, якої стосується така інформація.

22.5. Винятки з умов конфіденційності:

22.5.1. будь-яка інформація, яка вже розповсюджена;

22.5.2. якщо особа, що надає конфіденційну інформацію, має розкрити таку інформацію за умовами будь-якої ліцензії чи закону;

22.5.3. розповсюдження такої інформації службовцям, директорам, агентам, консультантам та професійним радникам особи, яка надає цю інформацію.

22.6. За положеннями розд. 22, Державне підприємство "Енергоринок" може надавати дані та іншу інформацію за Правилами ринку будь-якій особі, яка не є Стороною, на її запит та

за визначену плату та записує зміст наданої інформації та особу, що її запитувала. Ці ж умови застосовуються до всіх підкомітетів, які можуть з'явитися відповідно до майбутніх рішень Ради.

23. Сповіщення

23.1. Адреси.

Сповіщення та інші повідомлення за цим Договором, якими обмінюються Сторони і які надходять від ДПЕ або Ради будь-якій Стороні, адресуються адресату і надсилаються на адресу, номер телексу або номер факсу такої іншої Сторони, що наведено в Договорі, до уваги представника Сторони.

23.2. Отримання.

Сповіщення або інші повідомлення, направлені однією із Сторін іншій, виконуються в письмовій формі і вручаються з пакетом через кур'єра або направляються поштою або за допомогою телексного чи факсимільного зв'язку. Вони вважаються отриманими у випадку:

23.2.1. доставки кур'єром - при його доставці; або

23.2.2. телексного зв'язку - в день передачі; або

23.2.3. факсимільної передачі - при отриманні підтвердження з факсимільного приймального пристрою.

24. Передача прав

24.1. Сторона не передає свої права та/чи зобов'язання, що впливають з цього Договору.

25. Відмова від прав; характер правових засобів

25.1. Відмови.

Жодна затримка або упущення Сторони при використанні своїх прав, повноважень, привілеїв чи правових засобів за цим Договором не завдає шкоди праву, повноваженню, привілею чи правовому засобу і не розглядається як відмова від нього.

25.2. Характер правових засобів.

Права та правові засоби, передбачені в Договорі для Сторін за порушення Договору, є обов'язковими.

25.3. Права НКРЕ.

З метою усунення невизначеності Сторони визнають і погоджуються, що Договір не виключає і не обмежує права, повноваження, привілеї, правові засоби, обов'язки та зобов'язання НКРЕ, надані їй відповідно до чинного законодавства або будь-якої Ліцензії.

26. Самостійність положень

26.1. Якщо з будь-якої причини положення цього Договору стають недійсними, незаконними чи незакріпленими юридично або оголошуються такими українським судом або Урядом України, Сторони проводять переговори з метою можливого узгодження одного чи більше положень, якими можуть бути замінені недійсні, незаконні чи незакріплені юридично положення, і які забезпечать належний баланс комерційних інтересів Сторін.

26.2. Якщо з будь-якої причини положення цього Договору вважаються недійсними, інші положення Договору залишаються чинними.

27. Вирішення суперечок

27.1. Сторони Договору користуються такими арбітражними заходами щодо врегулювання суперечних питань. Із трьох осіб, обраних Радою, складається Арбітражна комісія. Арбітражна комісія збирається щомісячно або, в разі потреби, частіше. Збори Арбітражної комісії скликаються Секретаріатом на прохання Ради або двох чи більше причетних до суперечки сторін.

27.2. До Арбітражної комісії подаються тільки ті питання ("Зареєстрована справа"), які виникають з Суперечок для врегулювання і визначаються як будь-яке непогодження стосовно платежу, який має бути здійснений члену ринку або від нього за розпорядженням Розпорядника коштів Оптового ринку електричної енергії.

27.3. Арбітражна комісія приймає рішення на підставі більшості голосів. Вона має доступ до всієї інформації стосовно відповідної суперечки, яка їй обґрунтовано необхідна, і може звернутися за такою інформацією до Сторін суперечки, Розпорядника системи розрахунків, Розпорядника коштів Оптового ринку електроенергії, Аудитора ринку та Центру управління енергосистемою.

27.4. Арбітражна комісія разом з членами ринку розробляє Узгоджений порядок розгляду суперечок. Такий Узгоджений порядок запроваджується в практику протягом місяця з Дати набрання чинності і затверджується Радою. Всі наступні поправки до цієї інструкції також підлягають розділами Договору, всі Сторони затвердженню їх Радою.

27.5. Всі Зареєстровані справи, що подаються до Арбітражної комісії, стосуються питань, повідомлених Раді не пізніше ніж за 15 днів до повідомлення Арбітражної комісії. Такі Зареєстровані справи розглядаються Арбітражною комісією протягом 15 днів з дати повідомлення про справу.

27.6. Кількість присутніх на зборах Арбітражної комісії обмежується 4 представниками від кожної Сторони, причетної до відповідної суперечки, включаючи їх радників.

27.7. Рішення Арбітражної комісії стосовно Зареєстрованої справи може оскаржуватись в НКРЕ протягом 5 днів після винесення рішення Арбітражною комісією.

27.8. Витрати Арбітражної комісії відшкодовуються ДПЕ Згідно з Інструкцією про порядок нарахування та обліку витрат.

28. Юрисдикція

28.1. Підпорядкування юрисдикції.

На підставі і не нехтуючи іншими розділами Договору, всі Сторони погоджуються, що суди України повинні мати виняткову юрисдикцію щодо врегулювання суперечок, що можуть виникнути через або в зв'язку з цим Договором, і що, відповідно, всі позови, дії та судові розгляди, які виникають через або в зв'язку з цим Договором, можуть здійснюватися в зазначених вище судах.

28.2. Відмова.

Кожна Сторона повністю приймає, що вона не може уникати будь-яких судових розглядів в будь-якому суді згідно із зазначеним в цьому розділі, та погоджується, що рішення суду стосовно будь-якого судового розгляду, проведеного в судах України, є остаточним і обов'язковим для кожної Сторони.

28.3. Кожна Сторона, що не належить до складу України, погоджується, що якщо вона не займається або припиняє займатися господарською діяльністю в Україні, ДПЕ (або інша особа, прийнята для Ради) переймає на себе ведення судового позову в Україні.

29. Чинне законодавство

29.1. Цей Договір регулюється і тлумачиться в усіх аспектах відповідно до чинного законодавства України.

30. Цілісність Договору

30.1. На вищезазначену дату цей Договір встановлює повне суцільне розуміння Сторонами викладених в ньому положень і переважає всі попередні Договори, в усній або письмовій формі, щодо положень, викладених в цьому Договорі.

30.2. Всі контракти ДПЕ на закупівлю та/або продаж електричної енергії з будь-якою Стороною скасовуються та замінюються від Дати набрання чинності цим Договором.

На засвідчення чого цей Договір було належно укладено в день та рік, що зазначені вище.

СТОРОНИ ДОГОВОРУ

Підписи свідчать, що Сторони згодні додержуватися зобов'язань і вимог Договору між членами Оптового ринку електричної енергії. Підписуючі Сторони цим свідчать, що мають повноваження підписувати цей Договір від імені відповідного члена Оптового ринку електричної енергії.

Підписуючі Сторони:

ВИРОБНИКИ ЕЛЕКТРИЧНОЇ ЕНЕРГІЇ:

Генеруюча компанія "Дніпроенерго"

Генеруюча компанія "Донбасенерго"

Генеруюча компанія "Західенерго"

Генеруюча компанія "Центренерго"

Генеруюча компанія "Дніпрогідроенерго"

Генеруюча компанія "Дністрогідроенерго"

ДЕРЖКОМАТОМ

ПОСТАЧАЛЬНИКИ ЕЛЕКТРИЧНОЇ ЕНЕРГІЇ:

Енергопостачальна компанія "Вінницяобленерго"

Енергопостачальна компанія "Волиньобленерго"

Енергопостачальна компанія "Дніпрообленерго"

Енергопостачальна компанія "Донецькобленерго"

Енергопостачальна компанія "Житомиробленерго"

Енергопостачальна компанія "Закарпаттяобленерго"

Енергопостачальна компанія "Запоріжжяобленерго"

Енергопостачальна компанія "Київміськенерго"

Енергопостачальна компанія "Київобленерго"

Енергопостачальна компанія "Кіровоградобленерго"
Енергопостачальна компанія "Кримобленерго"
Енергопостачальна компанія "Луганськобленерго"
Енергопостачальна компанія "Львівобленерго"
Енергопостачальна компанія "Миколаївобленерго"
Енергопостачальна компанія "Одесаобленерго"
Енергопостачальна компанія "Полтаваобленерго"
Енергопостачальна компанія "Прикарпаттяобленерго"
Енергопостачальна компанія "Рівнеобленерго"
Енергопостачальна компанія "Севастопольміськенерго"
Енергопостачальна компанія "Сумиобленерго"
Енергопостачальна компанія "Тернопільобленерго"
Енергопостачальна компанія "Херсонобленерго"
Енергопостачальна компанія "Черкасиобленерго"
Енергопостачальна компанія "Чернівціобленерго"
Енергопостачальна компанія "Чернігівобленерго"
Енергопостачальна компанія "Харківобленерго"
Енергопостачальна компанія "Хмельницькобленерго"
Державне підприємство "Енергоринок".

Додаток 2
до Договору між членами
Оптового ринку електричної енергії

ЗАТВЕРДЖЕНО
постановою НКРЕ
від 12 листопада 1997 р. N 1047а
Протокол Ради Оптового ринку
електричної енергії України
від 2 - 3 жовтня 1997 р. N 13

ПРАВИЛА **Оптового ринку електричної енергії України** **(Правила енергоринку)**

Із змінами і доповненнями, внесеними
постановами Національної комісії регулювання електроенергетики України
від 30 липня 1999 року N 992,
від 19 червня 2001 року N 633,
від 6 березня 2002 року N 226,
від 15 березня 2002 року N 252,
від 20 березня 2002 року N 268,
від 29 березня 2002 року N 324,
від 19 квітня 2002 року N 403,
від 30 квітня 2002 року N 445,
від 30 травня 2002 року N 575,
від 5 червня 2002 року N 599,
від 10 липня 2002 року N 768,
від 31 липня 2002 року N 844,
від 23 жовтня 2002 року N 1175,
від 31 жовтня 2002 року N 1209,
від 19 листопада 2002 року N 1265,
від 13 грудня 2002 року N 1395

Правила втратили чинність з 1 жовтня 2003 року
(у зв'язку з втратою чинності постановою Національної комісії регулювання
електроенергетики України
від 12 листопада 1997 року N 1047а
згідно з постановою Національної комісії регулювання електроенергетики України
від 12 вересня 2003 року N 921)

Постановою Національної комісії регулювання електроенергетики України
від 12 вересня 2003 року N 921
затверджено нову редакцію
Правил Оптового ринку електричної енергії України

Додаток 3
до Договору між членами Оптового
ринку електричної енергії

ІНСТРУКЦІЯ про порядок здійснення фінансових розрахунків

(Постановою Національної комісії регулювання
електроенергетики України від 23 червня 2004 року N
634 затверджено нову редакцію Додатка 3)

Додаток 6
до Договору між членами Оптового
ринку електричної енергії

ЗАТВЕРДЖЕНО
рішенням Ради Оптового ринку
електричної енергії
від 14 лютого 1997 р., протокол N 4

УЗГОДЖЕНО
Національною комісією з питань
регулювання електроенергетики
України
26 березня 1997 р.

ІНСТРУКЦІЯ про порядок вступу до членів Оптового ринку електричної енергії України суб'єктів, які здійснюють підприємницьку діяльність з виробництва та постачання електричної енергії

1. Загальні положення

1.1. Ця Інструкція розроблена відповідно до вимог Указу Президента України від 21.05.94 N 244 "Про заходи щодо ринкових перетворень в галузі електроенергетики України", постанови Кабінету Міністрів від 29.02.96 N 207 "Про забезпечення роботи Оптового ринку електричної енергії України", постанови НКРЕ України від 09.04.96 N 9 "Про початок роботи Оптового ринку електроенергії і тимчасовий порядок формування цін на ньому", Договору між членами Оптового ринку електричної енергії України від 15.11.96, Умов та Правил здійснення підприємницької діяльності з виробництва та постачання електричної енергії та протокольних рішень засідань Ради Оптового ринку електричної енергії України (далі - Рада).

1.2. Інструкція встановлює порядок вступу до членів Оптового ринку електричної енергії суб'єктів підприємницької діяльності незалежно від організаційно-правових форм і форм власності, які отримали ліцензії Національної комісії з питань регулювання електроенергетики України (далі - НКРЕ) на право здійснення діяльності з виробництва та постачання електричної енергії (далі - ліцензіат), і повинні здійснювати продаж чи/та закупівлю електричної енергії на Оптовому ринку електричної енергії згідно з Умовами та Правилами здійснення ліцензованої діяльності.

1.3. Суб'єкти підприємницької діяльності можуть порушити питання про вступ до членів Оптового ринку електричної енергії України (далі - ОРЕ) з дати отримання зазначених вище ліцензій НКРЕ.

1.4. Секретаріат Ради Оптового ринку електричної енергії (далі - Секретаріат Ради) веде облік заявників - ліцензіатів НКРЕ (далі - заявників), які подали до Ради свої заяви про вступ до ОРЕ та інші необхідні матеріали згідно з додатками N 1 та 2 до цієї Інструкції.

1.5. Матеріали, що стосуються порядку вступу до ОРЕ, тексту Договору між членами Оптового ринку електричної енергії України від 15.11.96 (далі - ДЧОРЕ), іншої інформації щодо умов участі в ОРЕ повинні бути доступними для ознайомлення будь-якій особі або організації, яка претендує на вступ до членів ОРЕ.

1.6. Суб'єкт підприємницької діяльності стає членом ОРЕ з дати підписання ним ДЧОРЕ та виконання процедур, передбачених даною Інструкцією.

2. Заява про вступ до Оптового ринку електричної енергії України

2.1. Заява про вступ до ОРЕ (додаток N 1) подається заявником до Секретаріату Ради у одному примірнику.

Заява подається представником заявника. Повноваження осіб засвідчується в установленому порядку.

2.2. До заяви додаються такі документи:

2.2.1) стислий опис виду діяльності заявника із зазначенням території, на якій передбачається діяльність у перший місяць, а надалі - згідно з договорами на постачання електроенергії;

2.2.2) дані про річні обсяги операцій, які заявник передбачає здійснювати на ОРЕ;

2.2.3) нотаріально засвідчені копії ліцензій НКРЕ на право здійснення діяльності з виробництва та постачання електричної енергії - по одному примірнику;

2.2.4) інформація про юридичну адресу та банківські реквізити заявника, засвідчені підписом першого керівника та печаткою підприємства (додаток N 2) - у двох примірниках;

2.2.5) протокол погодження з Розпорядником системи розрахунків обсягів, форм, термінів, засобів передачі даних та процедур, необхідних для проведення розрахунків згідно з Правилами Оптового ринку електричної енергії.

В разі відсутності технічних можливостей щодо самостійного обміну даними заявник подає до Секретаріату Ради угоду на подання даних за заявника іншими членами ОРЕ або третьою стороною.

Така угода обов'язково погоджується з Розпорядником системи розрахунків;

2.2.6) погоджена з Розпорядником системи розрахунків довідка про характер очікуваних операцій на енергоринку (шляхом закупівлі за готівку, переказових доручень виробників електроенергії, узгоджених графіків та таке інше);

2.2.7) довідка від НКРЕ про відсутність заборгованості по сплаті поточної плати за ліцензії.

Секретаріат Ради може вимагати від заявника іншу інформацію, якщо вона об'єктивно необхідна для розгляду заяви про вступ до ОРЕ.

2.3. Заявник несе відповідальність відповідно до чинного законодавства за достовірність та повноту даних та інформації, що подається.

3. Порядок розгляду заяви про вступ до Оптового ринку електричної енергії

3.1. Після подання заяви про вступ до ОРЕ Секретаріат Ради проводить її реєстрацію разом з документами, які додаються до неї, та перевіряє відповідність даних документів до вимог п. 2 даної Інструкції. При виявленні невідповідності поданих заявником даних, зазначених в Інструкції, Секретаріат Ради протягом тижня з дати реєстрації заяви направляє заявнику повідомлення про відхилення заяви та вказує причини відмови. Заявник після врахування зауважень Секретаріату Ради може знову подати документи про вступ до ОРЕ.

3.2. Якщо документи подані відповідно до вимог Інструкції, то заява про вступ до ОРЕ передається на розгляд Ради.

Рішення про це в тижневий термін з дати реєстрації направляється заявнику.

3.3. Секретаріат Ради за сприянням фахівців НДЦ Енергоринок України проводить відповідну аналітичну роботу, пов'язану з передачею заяви та додатків до неї на розгляд Раді.

3.4. Остаточне рішення про прийом заявника до ОРЕ або відмову в цьому приймається на засіданні Ради протягом 30 днів після отримання від нього всієї необхідної інформації щодо вступу до ОРЕ.

3.5. Підстави для відмови у вступі до ОРЕ:

а) подані документи містять недостовірні дані, які можуть впливати на рішення Ради;

б) аналітична робота, проведена Секретаріатом Ради разом із Розпорядником коштів та Розпорядником системи розрахунків з урахуванням всіх обставин, дає підстави вважати, що заявник не може забезпечити виконання умов ДЧОРЕ.

3.6. В разі відмови у вступі до ОРЕ за результатами голосування членів Ради заявнику в тижневий термін з дня прийняття рішення направляються:

3.6.1) копія рішення Ради, в якому вказуються результати розгляду справи по суті та мотиви відмови;

3.6.2) умови, при виконанні яких Рада матиме підстави узгодити вступ заявника до ОРЕ.

3.7. Рішення Ради щодо відмови у вступі до ОРЕ набуває чинності, якщо протягом 10 днів воно не було оскаржено (з одночасним повідомленням про це Ради) до НКРЕ.

3.8. Прийняте рішення не впливає на розгляд наступних заяв.

3.9. Заявнику, у справі якого винесено позитивне рішення Ради щодо вступу до ОРЕ, Секретаріатом Ради надсилається письмове повідомлення із зазначенням:

- про делегування у 28-денний строк до Секретаріату Ради призначеної заявником в установленому порядку повноважної особи для підписання нею від імені заявника Договору між членами Оптового ринку електричної енергії України від 15 листопада 1996 року;

- про дату початку роботи на ОРЕ;

- про розмір авансового платежу, який встановлений Радою в сумі місячного обсягу очікуваного постачання електроенергії і вноситься до вказаної у повідомленні дати заявником-ліцензіатом, який здійснює підприємницьку діяльність з постачання електричної енергії за нерегульованим тарифом (Незалежний постачальник). Винятком у питанні несплати авансового платежу можуть бути Незалежні постачальники, які здійснюють ліцензовану діяльність з виробництва електричної енергії (якщо вартість електричної енергії, яку купив Незалежний постачальник електричної енергії на ОРЕ дорівнює вартості або менше вартості електричної енергії, проданої ним як виробником на ОРЕ).

3.10. Авансовий платіж вноситься заявником на резервний субкліринговий рахунок Оптового ринку електричної енергії, реквізити якого вказуються Секретаріатом Ради у письмовому повідомленні.

3.11. Якщо заявнику відмовлено у вступі до ОРЕ на законних підставах, він має право вимагати повернення поданих до Секретаріату Ради документів згідно з додатками до цієї Інструкції та додаткової інформації.

4. Розгляд скарг і вирішення спорів

4.1. Спори та скарги третіх сторін стосовно участі у ОРЕ розглядаються НКРЕ.

4.2. Термін розгляду не повинен перевищувати одного місяця.

5. Облік заявників, які стали членами ОРЕ

5.1. Матеріали діловодства з питань реєстрації членів ОРЕ ведуться НДЦ Енергоринок України в облікових справах окремо по кожному заявнику-ліцензіату.

5.2. Порядок реєстрації поданих документів та зберігання облікових справ, які складаються з поданих заявником документів та інформації, а також термін їх зберігання встановлюється згідно з чинним законодавством.

6. Порядок виходу з членів Оптового ринку електричної енергії

6.1. Суб'єкт підприємницької діяльності перестає бути членом Оптового ринку електричної енергії:

- якщо він виконав п. 4.3 ДЧОРЕ щодо правил виходу з членів ОРЕ;
- якщо він не працює за умовами ДЧОРЕ більше ніж 6 місяців підряд;
- якщо в установленому порядку НКРЕ анулювала ліцензію.

7. Процедурні питання

7.1. Усі рішення Ради з питань, пов'язаних з прийомом до ОРЕ, припинення участі в ОРЕ, внесення змін та доповнень до цієї Інструкції приймаються на відкритих засіданнях Ради.

7.2. Засідання Ради є відкритими для присутності всіх зацікавлених сторін, а також представників громадськості та засобів масової інформації.

7.3. Секретаріат Ради за 10 днів до дати засідання Ради повинен надіслати письмове повідомлення про це членам Ради, Міненерго, Держкоматому та НКРЕ, а також фізичним та юридичним особам, які внесли пропозиції з вищезазначених питань.

Зазначені повідомлення повинні містити інформацію про день, час і місце проведення засідання та порядок денний.

7.4. Протоколи офіційних засідань Ради стосовно заяв про вступ до ОРЕ оформлюються в письмовій формі, а всім заявникам згідно з п. п. 3.7 та 3.10 цієї Інструкції повинні надаватися відповідні письмові повідомлення.

8. Порядок внесення змін та доповнень до Інструкції про порядок вступу до членів Оптового ринку електричної енергії України суб'єктів, які здійснюють підприємницьку діяльність з виробництва та постачання електричної енергії

8.1. Внесення змін і доповнень до Інструкції про порядок вступу до членів Оптового ринку електричної енергії України суб'єктів, які здійснюють підприємницьку діяльність з виробництва та постачання електричної енергії, здійснюється лише за умов їх узгодження з НКРЕ України.

Додаток N 1
до Інструкції про порядок вступу до
членів Оптового ринку електричної
енергії України суб'єктів, які
здійснюють підприємницьку діяльність
з виробництва та постачання
електричної енергії

" ___ " _____ 199_ р.
N _____

До Ради Оптового ринку
електричної енергії України

ЗАЯВА про вступ до Оптового ринку електричної енергії України

Прошу прийняти підприємство (фірму, концерн, асоціацію, підприємця)

_____ (повна назві юридичної/фізичної особи)

до членів Оптового ринку електричної енергії України.

Передбачаю здійснювати діяльність на Оптовому ринку з _____ (виробництва, постачання

_____ електроенергії за регульованим (нерегульованим) тарифом; на території області, району,

_____ міста або окремого об'єкта (вказати його повну назву)

Стверджуємо, що надані нами документи містять достовірну інформацію, ми вивчили положення Договору між членами Оптового ринку електричної енергії України від 15.11.96 та додатки до нього.

Зобов'язуюся при прийнятті позитивного рішення Ради щодо даної заяви виконувати умови згаданого вище Договору та додатків до нього, вносити авансову плату за закупівлю електричної енергії згідно наших заявок та подавати в установлені терміни необхідну для роботи Розпорядника системи розрахунків та Розпорядника коштів Оптового ринку електричної енергії України звітність.

Зобов'язуюся заздалегідь, але не пізніше ніж у 5-денний термін, письмово інформувати Секретаріат Ради про зміни наших поштової або юридичної адреси та банківських реквізитів.

До заяви додаються: (назва документа, кількість аркушів та примірників)

1. _____
2. _____
3. _____
4. _____

Наша поштова адреса: _____
(поштовий індекс, область, місто, вул. N буд., т. д.)

Телефони: _____

Телетайп: _____

Телекс: _____

Факси: _____

Банківські реквізити: _____
(повна назва установи банку або його філії, поштова адреса
установи банку, розрахунковий рахунок, МФВ)

Ідентифікаційний код підприємства: _____
(підпис, посада, прізвище, ім'я та по батькові посадової юридичної особи або
громадянина-підприємця)

М. П.

Додаток N 2
до Інструкції про порядок вступу до
членів Оптового ринку електричної
енергії України суб'єктів, які
здійснюють підприємницьку діяльність
з виробництва та постачання
електричної енергії

Доповнення до додатка 1
Договір між членами Оптового ринку
електричної енергії України

15 листопада 1996 р.

1. Юридична адреса

1. Повне найменування організації	
2. 1-й керівник	
3. Поштовий індекс	
4. Місто (область)	
5. Вул., буд. і т. д.	
6. N аб. пошт./скр.	
7. Телефон	
8. Факс	
9. Телетайп	
10. Примітка	

2. Банківські реквізити

1. N Розр. рахунку	
2. Найменування банку	
3. Найменування філії банку	
4. Поштова адреса банку	
5. Ключ (МФО)	

1. N Транз. рахунку	
2. Найменування банку	
3. Найменування філії банку	
4. Поштова адреса банку	
5. Ключ (МФО)	

3. Ліцензії

1. N Ліцензії		
2. Дата видачі		
3. Вид діяльності		

4. ЗКПО

1. ЗКПО	
---------	--

5. ПДВ

1. Індивідуальний податковий N юридичної особи (платника ПДВ)	
2. N свідоцтва про реєстрацію платника ПДВ	

_____ (відбиток печатки підприємства)

_____ (особистий підпис першого керівника)

_____ (прізвище та ім'я, по батькові)

_____ (особистий підпис головного бухгалтера)

_____ (прізвище та ім'я, по батькові)

Додаток 7
до Договору між членами Оптового
ринку електричної енергії

ПОВІДОМЛЕННЯ, ЩО ВИДАЮТЬСЯ ЗА ЦИМ ДОГОВОРОМ

Цей Додаток повинен включати облік усіх офіційних повідомлень, що видаються Радою Оптового ринку електричної енергії відносно діяльності учасників цього Договору.

Додаток 8
до Договору між членами Оптового
ринку електричної енергії

ЗАХОДИ, ЩО ПЛАНУЮТЬСЯ

Члени Оптового ринку електричної енергії визнають, що поточні Правила Оптового ринку електричної енергії, що містяться в Додатку 2 цього Договору будуть доопрацьовуватись надалі разом з вдосконаленням технічних умов становлення Оптового ринку електричної енергії України.

Всі члени Оптового ринку електричної енергії усвідомлюють та погоджуються своєчасно приймати участь у виконанні плану дій:

(а) Документ PWG19, як і затверджений Радою документ, який його замінить, повинен запровадитися відразу після Дати набуття чинності.

(б) Документ PWG20, як і затверджений Радою документ, який його замінить, повинен запровадитися відразу після Дати Закінчення.

(в) запровадження вузлових Граничних Цін Системи. Цей механізм буде сприяти наявності різних Граничних Цін Системи на кожному вузлі магістральної та міждержавної мережі з урахуванням витрат, що пов'язані з втратами при передачі електроенергії через відповідні частини мережі;

(г) введення елемента обсягу споживання до складу цінових заявок. Всім постачальникам електроенергії, а також крупним споживачам надається право виставляти комерційні ціни до Розпорядника системи Фінансових Розрахунків, з включенням таких обсягів споживання, які вони самі передбачають одержати від ДПЕ у випадку, коли оптова Закупівельна Ціна перевищує певний встановлений рівень. Натомість, за цю послугу може сплачуватись платіж, що дорівнює платі тим постачальникам, які фактично зменшили попит;

(д) запровадження точного Комерційного Обліку. Всі члени Оптового ринку електричної енергії визнають пріоритет програми поновлення обладнання для зчитування показників електроенергії. Усі лічильники будуть встановлені у належних місцях і будуть відповідати точності, що визначена у Інструкції про порядок Комерційного обліку. Ці заходи будуть

розроблені і запроваджені у відповідності з Робочою Програмою. Наданий перелік заходів, що плануються для першочергового впровадження не є вичерпним, але це вважається пріоритетним напрямком у становленні та розвитку Оптового ринку електричної, енергії України. Саме на Раду Оптового ринку електричної енергії покладається відповідальність за досягнення прогресу з цих питань.

ПОЛОЖЕННЯ

про надзвичайні ситуації в Оптовому ринку електричної енергії України

Це Положення розроблене на виконання Протоколу переговорів з представниками місії Міжнародного банку реконструкції та розвитку від 29 січня 1997 р. згідно з Законом України від 18 грудня 1996 р. "Про ратифікацію Кредитної угоди (Проект розвитку ринку електроенергетики) між Україною та Міжнародним банком реконструкції та розвитку".

1. Критерії визначення Надзвичайних ситуацій в Оптовому ринку електроенергії України:

1.1. Рівень частоти в енергосистемі падає нижче граничної величини 49,2 Гц протягом більше ніж 30 послідовних хвилин на день протягом більше ніж 7 послідовних календарних днів, при вичерпанні всіх допустимих можливостей диспетчерського реагування (вимикання споживачів у повному обсязі згідно з графіком аварійних відключень та запуск резервних потужностей). ДПЕ має визначити причини зниження частоти до граничної величини, а також зробити висновок, чи буде Надзвичайна ситуація продовжуватись, якщо член ринку або юридична особа яка здійснює ліцензовану діяльність з передачі електричної енергії, що спричинили Надзвичайну ситуацію (далі Відповідальна особа), не застосує спеціальних заходів, для виправлення Надзвичайної ситуації, які потребують додаткових коштів Оптового ринку. Висновки ДПЕ мають бути негайно розглянуті та затверджені НКРЕ.

1.2. Ситуація, що може у найближчому майбутньому перетворитись у техногенну або екологічну катастрофу, якщо не вжити спеціальних заходів, які потребують додаткових коштів. У цьому випадку член ринку або юридична особа яка здійснює ліцензовану діяльність з передачі електричної енергії, що спричинили Надзвичайну ситуацію, буде вважатись Відповідальною особою.

1.3. Аварії на енергетичних об'єктах членів ринку або юридичних осіб які здійснюють ліцензовану діяльність з передачі електричної енергії (за винятком підприємств що підпорядковані Держкоматому), які класифікуються згідно з Нормативними документами Міненерго, та аварії на об'єктах атомної енергетики, що класифікуються рівнем 4 або вищим згідно з міжнародною шкалою INES. У цьому випадку член ринку або юридична особа яка здійснює ліцензовану діяльність з передачі електричної енергії, що спричинили Надзвичайну ситуацію, буде вважатись Відповідальною особою. У випадку внесення змін до нормативних документів, які визначають технологічне порушення як аварію, НКРЕ має право вносити відповідні зміни до цього Положення.

1.4. Ситуація, що не дозволяє підтримати регламентний стан систем безпеки АЕС.

2. Рішення про введення Надзвичайної ситуації приймається постановою НКРЕ протягом 24 годин від моменту надходження відповідної інформації до НКРЕ в такому порядку:

2.1. НКРЕ скликає комісію на рівні заступників Міністра енергетики електрифікації України та заступника Голови Держкоматому з залученням, за необхідності,

представників Міністерства екологічної безпеки, Міністерства з надзвичайних ситуацій та інших експертів.

2.2. НКРЕ приймає рішення і видає відповідну Постанову, враховуючи висновки членів Комісії.

2.3. Інформація про введення Надзвичайної ситуації на Оптовому ринку електроенергії України направляється Розпоряднику коштів та членам Оптового ринку електроенергії України протягом 24 годин від моменту видання відповідної постанови НКРЕ.

3. Надзвичайна ситуація закінчується, коли:

3.1. Рівень частоти енергетичної системи не падав нижче граничного рівня 49,2 Гц протягом більше ніж 30 послідовних хвилин у будь-який час протягом 120 послідовних годин, про що ДПЕ негайно повідомляє НКРЕ; або

3.2. Відповідальна особа одержала достатні кошти для ліквідації Надзвичайної ситуації, про що Розпорядник коштів негайно повідомляє НКРЕ.

3.3. Інформація про закінчення Надзвичайної ситуації на Оптовому ринку електроенергії України направляється НКРЕ Розпоряднику коштів та членам Оптового ринку електроенергії України протягом 24 годин від моменту видання відповідної постанови НКРЕ.

4. Відповідальна особа повинна:

4.1. Надати НКРЕ інформацію, яка необхідна для початку розгляду питання про введення Надзвичайної ситуації: опис ситуації та відповідність її критеріям Надзвичайної ситуації на Оптовому ринку електроенергії України, що виникла з причини відсутності коштів у Відповідальній особі; підтвердження Міненерго або Держкоматому (відповідно до підпорядкування Відповідальній особі) про виникнення Надзвичайної ситуації і відсутності власних коштів у Відповідальній особі та у Міненерго або Держкоматому на ліквідацію Надзвичайної ситуації.

4.2. Показати, що без виділення цільових коштів ДПЕ, вона має недостатні фінансові ресурси для застосування спеціальних заходів щодо виправлення Надзвичайної ситуації, та надати НКРЕ погоджений з Міненерго чи Держкоматомом (відповідно до підпорядкування) план використання цільових коштів, який повинен враховувати як власні кошти Відповідальній особі, та виділені з резервних фондів Міненерго чи Держкоматому.

4.3. Протягом 7 календарних днів після видання Постанови НКРЕ про введення Надзвичайної ситуації надати НКРЕ план повернення коштів, погоджений з Міненерго чи Держкоматомом (відповідно до підпорядкування), та Радою Оптового ринку електричної енергії, який затверджується НКРЕ.

5. Протягом 7 календарних днів після видання Постанови НКРЕ про введення Надзвичайної ситуації Міненерго чи Держкоматом (в залежності від підпорядкування Відповідальній особі) мають надати НКРЕ:

5.1. відомості про кількість коштів, які виділяються з відповідних резервних фондів, та довести НКРЕ недостатність своїх резервних фондів для ліквідації Надзвичайної ситуації;

5.2. звіти про використання своїх резервних фондів за попередні шість місяців.

6. Процедура розподілу коштів Оптового ринку електричної енергії України Державним підприємством "Енергоринок" (ДПЕ) у випадку введення Надзвичайної ситуації на Оптовому ринку України замінюється Надзвичайною процедурою розподілу ринкових коштів на період дії Надзвичайної ситуації.

7. НКРЕ може застосувати будь-які заходи для усунення або зменшення наслідків Надзвичайної ситуації, включаючи такі (але і не обмежуючись ними):

7.1. Перерозподіл Відповідальним особам коштів, що надійшли на кліринговий рахунок ДПЕ. Кожного дня протягом Надзвичайної ситуації частки коштів членів Оптового ринку електричної енергії, які повинні нараховуватись їм ДПЕ, за виключенням Відповідальних осіб, будуть пропорційно зменшені з метою надання цільових коштів Відповідальним особам. Розмір такого пропорційного зменшення має повідомлятися щодня Розпорядником коштів Оптового ринку електричної енергії.

7.2. Введення тимчасової надбавки до оптової ціни на електроенергію або тимчасове збільшення тарифу на передачу електроенергії місцевими (локальними) мережами.

8. У випадку перерозподілу коштів Оптового ринку електричної енергії НКРЕ має визначити необхідну величину коштів та порядок розподілу цих коштів Відповідальним особам, який є обов'язковим для виконання Розпорядником коштів Оптового ринку електричної енергії. Сума виділених коштів не може перевищувати мінімуму, необхідного для здійснення заходів щодо усунення Надзвичайної ситуації, з урахуванням наявності власних коштів Відповідальної особи та виділених Міненерго чи Держкоматомом коштів з резервних фондів на усунення Надзвичайної ситуації.

9. Кошти, які надаються Відповідальним особам у Надзвичайних ситуаціях, вважаються кредитом, наданим ДПЕ Відповідальній особі, і для його покриття має застосовуватися такий самий відсоток, який встановлено Радою Оптового ринку електричної енергії для Нового боргу. Члени Оптового ринку електричної енергії у встановленому порядку можуть звертатися до НКРЕ з проханням про введення надбавки до оптової ціни на електроенергію, або про збільшення тарифу на передачу електроенергії місцевими (локальними) електромережами для компенсації цього боргу або його частини.

ПОГОДЖЕНО:

НКРЕ України
20.02.97 р.
(крім п. 1.4)

Голова
З. Буцьо

Міненерго України
20.02.97 р.
(крім п. 1.4)

Перший заступник Міністра
енергетики та електрифікації України
В. Лучніков

Держкоматом України
20.02.97 р.

Заступник Голови
В. Коданьова

Антимонопольний комітет України
27.02.97 р.
(крім п. 1.4)

Голова
О. Завада

Додаток 10
до Договору між членами Оптового
ринку електричної енергії

ЗАТВЕРДЖЕНО
рішенням Ради Оптового ринку
електричної енергії
від 8 жовтня 1998 р., протокол N 12
(затверджене постановою НКРЕ
від 19 жовтня 1998 р. N 1349)

ІНСТРУКЦІЯ ПРО ПОРЯДОК КОМЕРЦІЙНОГО ОБЛІКУ ЕЛЕКТРИЧНОЇ ЕНЕРГІЇ

Станом на 2003 рік

Інструкція про порядок комерційного обліку електричної енергії (Інструкція) - це узгоджений документ, який визначає точки комерційного та технічного обліку електричної енергії, вимоги до засобів вимірювання електричної енергії та порядок їх експлуатації, процедури зняття показань лічильників для забезпечення функціонування Оптового ринку електричної енергії України (Енергоринок). Інструкція є обов'язковою для виконання усіма Сторонами Договору та Операторами систем комерційного обліку.

Інструкція розповсюджується на всі засоби обліку електроенергії та визначення потужності, які застосовуються сторонами Договору між членами ОРЕ, в електроустановках, що діють та споруджуються.

Зацікавлені сторони Договору мають право доступу до засобів обліку вимірювальних комплексів і систем обліку на всіх електростанціях, підстанціях та підприємствах для контролю зчитування показань лічильників, а також, якщо вони мають на це відповідні повноваження, для виконання інспекційних та регламентних робіт за участю персоналу цього енергооб'єкта.

З введенням в дію даної Інструкції втрачає чинність попередня редакція Інструкції.

1. Основні визначення

1.1. Головний оператор Системи комерційного обліку Енергоринку (Головний оператор) - сторона, яка відповідає за функціонування Системи комерційного обліку Енергоринку, веде Реєстр Систем комерційного обліку та контролює порядок збору, обробки та видачі даних Системи комерційного обліку Енергоринку відповідно до Положення про Головного оператора комерційного обліку.

1.2. Реєстр Систем комерційного обліку (Реєстр) - перелік зареєстрованих Операторів, Власників, Систем комерційного обліку.

1.3. Оператор системи комерційного обліку (Оператор) - Сторона, на ім'я якої зареєстрована Система комерційного обліку у Головного оператора і яка несе відповідальність за її функціонування. Оператором є власник системи комерційного обліку або уповноважена ним сторона.

1.4. Система комерційного обліку (Система обліку) - сукупність вимірювальних комплексів встановлених на об'єкті та об'єднаних відповідним обладнанням збору, передачі та обробки даних локального, регіонального рівня для визначення точного обсягу виробленої, відпущеної, переданої, поставленої та спожитої електричної енергії з метою забезпечення проведення розрахунків в Оптовому ринку електричної енергії.

1.5. Система комерційного обліку Енергоринку - сукупність Систем комерційного обліку Сторін Договору, які об'єднуються відповідними системами збору, передачі та обробки даних і дозволяють утворити єдиний інформаційний комплекс Головного оператора.

1.6. Розрахунковий (комерційний) облік електроенергії - облік виробленої, відпущеної, переданої, поставленої та спожитої електроенергії для розрахунків за неї. Лічильники, що використовуються для розрахункового обліку, мають назву розрахункових лічильників.

1.7. Лічильники, що використовуються для технічного обліку, мають назву лічильників технічного обліку.

1.8. Лічильник, що враховує активну складову електроенергії, має назву - лічильник активної електроенергії.

1.9. Лічильник, що веде облік інтегрованої реактивної складової потужності за період часу, має назву - лічильник реактивної електроенергії.

1.10. Вимірювальний комплекс - сукупність обладнання та засобів обліку з'єднаних між собою по встановленій схемі для вимірювання та обліку електроенергії (трансформатори струму та напруги, їх вторинні кола, лічильники електроенергії, перетворювачі імпульсів) в точці обліку.

1.11. Перетворювач імпульсів - технічний засіб, що перетворює кількість обертів лічильника в імпульсний сигнал.

1.12. Локальне устаткування збору і обробки даних (ЛЮО) - Обчислювальна система, яка збирає, обробляє і накопичує дані про параметри потоків електроенергії і потужності.

1.13. Точка обліку - точка електричної мережі, в якій проводиться облік електричної енергії.

1.14. Витрати електроенергії на власні потреби електростанцій та підстанцій - споживання електроенергії струмоприймачами, які забезпечують необхідні умови функціонування електростанцій та підстанцій в технологічному процесі виробництва, передачі і розподілу електроенергії (додаток 9).

1.15. Витрати електроенергії на господарські потреби електростанцій і підстанцій - споживання електроенергії допоміжними та непромисловими підрозділами, необхідне для

обслуговування основного виробництва, але безпосередньо не зв'язане з технологічними процесами виробництва, передачі і розподілу електроенергії (додаток 10).

1.16. Обліковий час Енергоринку - це єдиний на усій території України час, відповідно з яким визначається розрахунковий період.

1.17. Міждержавна лінія електропередачі - лінія, що з'єднує електричні мережі України з електричними мережами інших держав.

1.18. Межа балансової належності - точка розподілу електричних мереж між двома суб'єктами підприємницької діяльності, що зафіксована в акті розмежування балансової належності та експлуатаційної відповідальності сторін.

1.19. Нормативні документи по забезпеченню єдності вимірювань - міжнародні стандарти, державні стандарти, галузеві стандарти, правила, положення, інструкції, технічні вимоги, рекомендації та інші документи, що стосуються обліку електричної енергії.

1.20. Метрологічна служба - мережа підприємств, установ та організацій, окреме підприємство, установа, організація або окремих підрозділ, на який покладена відповідальність по забезпеченню єдності вимірювань.

1.21. Повірка засобів вимірювання - визначення похибок засобів вимірювальної техніки (засобів вимірювань) і встановлення їх придатності до застосування.

1.22. Первинна повірка засобу вимірювання - перша повірка, яка проводиться при випуску його з виробництва або ремонту.

1.23. Періодична повірка засобу вимірювання - повірка, що виконується протягом експлуатації засобів вимірювальної техніки (засобів вимірювань) через встановлений проміжок часу (міжповірочний інтервал).

1.24. Позачергова повірка засобу вимірювання - повірка до строку його чергової періодичної повірки.

1.25. Повірочне тавро - це знак, який засвідчує позитивні результати повірки засобів вимірювальної техніки. Повірочне тавро наноситься на ЗВТ.

1.26. Перевірка засобів вимірювання - це визначення експлуатуючою організацією похибок засобів вимірювання та встановлення його придатності до застосування.

1.27. Період інтеграції - інтервал часу, за який фіксується значення реактивної енергії, активної та реактивної складової потужності.

1.28. Верифікація - комплекс процедур перевірки точності і достовірності даних (інформації).

1.29. Зацікавлена сторона - сторона для розрахунків, з якою використовуються показання розрахункового комплексу електроенергії або приладу обліку.

1.30. Калібровка засобів вимірювання - сукупність операцій виконаних з метою визначення і підтвердження дійсних значень метрологічних характеристик і придатності до застосування засобів вимірювань, які підлягають державному метрологічному контролю та нагляду.

2. Загальні положення

2.1. Основною метою використання Систем обліку електроенергії є отримання достовірної інформації про обсяг виробництва, відпуску, передачі, постачання та споживання електроенергії та потужності в Енергоринку для вирішення наступних техніко-економічних завдань:

2.1.1. Здійснення комерційних розрахунків за електричну енергію і потужність між членами Енергоринку.

2.1.2. Керування режимами виробництва, відпуску, передачі, постачання та споживання електроенергії.

2.1.3. Визначення та прогнозування всіх складових балансу електроенергії.

2.1.4. Визначення вартості і собівартості виробництва, передачі та розподілу електроенергії.

2.2. Облік активної (реактивної) енергії та потужності в Енергоринку проводиться на межі балансової належності.

При технічній неможливості або економічній недоцільності встановлення обліку на межі балансової належності, за взаємною домовленістю сторін, при погодженні з Головним оператором, комерційний облік здійснюється за іншими точками обліку. При цьому фактичні обсяги надходження електроенергії приводяться до межі балансової належності по методиці розробленій зацікавленими сторонами та погодженій Головним оператором.

В разі відсутності домовленості між сторонами та Головним оператором щодо точок комерційного обліку, остаточне рішення приймається НКРЕ у встановленому порядку.

2.3. Облік електроенергії здійснюється відповідно з періодом інтеграції, який визначається Правилами ОРЕ.

Системи обліку, їх Оператори та власники повинні бути зареєстровані у Головного оператора.

Весь обсяг активної та реактивної енергії, що передана та отримана членами Енергоринку, повинен визначатися за допомогою Систем обліку, які встановлені, експлуатуються та обслуговуються, як це визначено в Інструкції.

2.4. Кожний член Енергоринку повинен узгодити з Головним оператором і суміжними сторонами схеми та перелік точок комерційного обліку.

Кожен вимірювальний комплекс повинен мати технічний паспорт (додаток 1) та Протокол перевірки вторинних кіл вимірювальних трансформаторів (додаток 1.1). Технічні паспорти повинні складатись відповідним оператором і надаватись Головному оператору та усім зацікавленим сторонам. Технічні паспорти повинні відновлюватись при заміні основного обладнання вимірювальних комплексів.

Протоколи перевірки вторинних кіл вимірювальних трансформаторів відновлюються при перевірці навантаження ланцюгів трансформаторів струму та напруги, падіння напруги в ланцюгах трансформатора напруги у термін встановлений нормативними документами.

2.5. Системи обліку повинні відповідати вимогам нормативних документів.

2.6. Усі спори між членами ринку або непорозуміння, що стосуються питань комерційного обліку електричної енергії, повинні вирішуватися відповідно до Договору та законодавства України.

2.7. У разі невідповідності стану комерційного обліку вимогам Інструкції та нормативних документів, відповідна сторона Договору повинна у термін узгоджений з Головним оператором привести стан комерційного обліку до вимог Інструкції та нормативних документів.

На період до приведення у відповідність до вимог Інструкції облік здійснюється за існуючою схемою.

Експлуатація систем обліку, які не відповідають вимогам Інструкції після закінчення узгодженого терміну, є порушенням Договору і тягне за собою відповідальність згідно чинного законодавства.

2.8. В кожній точці комерційного обліку рівня напруги 110 кВ та вище, для виконання верифікації встановлюються два лічильники (основний та дублюючий) однакового класу точності. До дублюючих лічильників ставляться однакові технічні та експлуатаційні вимоги, як і до основних.

2.9. В кожній точці комерційного обліку, де перетікання електроенергії можливо у двох напрямках, повинен бути забезпечений роздільний облік активної (реактивної) електроенергії у кожному напрямку.

На міждержавних лініях розрахунковими є лічильники на обох кінцях лінії. На інших лініях 110 кВ та вище, що знаходяться на балансі декількох сторін, розрахунковими є лічильники на усіх кінцях лінії або за узгодженням сторін згідно п. 2.2.

В якості розрахункових та дублюючих лічильників рекомендується використовувати багатофункціональні, електронні трьохелементні лічильники відповідного класу точності.

2.10. Якщо на приєднанні встановлені основні та дублюючі лічильники, то у разі виходу з ладу основного лічильника до його заміни розрахунковим стає дублюючий. Якщо відмовив лічильник (лічильники) на одному кінці лінії, за розрахункові беруться показання лічильника (лічильників) іншого кінця лінії з розрахунковим визначенням втрат.

2.11. Величина небалансу електроенергії по лінії не повинна перевищувати припустимої величини. Припустимий небаланс розраховується згідно додатка 2. Якщо фактичний небаланс перевищує припустимий, Оператори відповідних сторін повинні протягом одного місяця з'ясувати причини небалансу і вжити заходів по його ліквідації.

2.12. При відключенні лінії електропередачі, з однієї сторони, в разі рахування лічильником електроенергії, з іншої сторони, а також при підключенні лінії під охоронну напругу, дані показання лічильників (прийом, віддача) треба відносити до втрат електроенергії. Розподіл втрат електроенергії між суміжними сторонами проводиться згідно методики, визначеної п. 2.2.

2.13. При переході на живлення приєднання через обхідні вимикачі (ОВ) або шинороз'єднувальні вимикачі (ШРВ), Оператор повинен телефонограмою повідомити про

це усім зацікавленим Сторонам, із зазначенням часу переходу на ОВ (ШРВ), початкові показання лічильника ОВ (ШРВ) та кінцеві показання лічильника приєднання. При відновленні звичайної схеми живлення приєднання, телефонограмою повідомляється час переходу на звичайну схему живлення, кінцеві показання лічильника ОВ (ШРВ) та початкові показання лічильника приєднання. Зазначена інформація повинна фіксуватися у відповідних журналах підстанцій.

2.14. Загальна кількість відпущеної та отриманої електричної енергії за місяць між суміжними за територіальною ознакою сторонами Договору підтверджується двосторонніми актами та надаються зазначеним підприємствам в термін відповідно до вимог Інструкції про порядок здійснення розрахунків в Оптовому ринку електричної енергії.

2.15. Виробники, постачальники та енергопередавальні компанії, що працюють в Енергоринку, повинні забезпечувати:

2.15.1. Подання Головному оператору даних у формі та у терміни, встановлені Правилами ринку.

2.15.2. Спільне з суміжною стороною Договору вживання заходів щодо оснащення Системи обліку згідно з вимогами Інструкції.

2.16. Метрологічне забезпечення засобів комерційного обліку електроенергії повинно здійснюватися органами Держстандарту та метрологічними підрозділами сторін Договору за належністю на основі нормативних документів.

2.17. Планові заміни та перевірки лічильників розрахункового обліку виконуються згідно з графіками. Графіки складаються Оператором, узгоджуються з зацікавленими сторонами та надсилаються зацікавленим сторонам. При виявленні відхилень параметрів приладів обліку від норм провадиться заміна приладів обліку. Роботи виконує відповідний Оператор у присутності представників всіх зацікавлених сторін, для чого надсилається виклик її представникам. При відсутності представників зацікавлених сторін протягом 2-х діб від подачі викликання представників, Оператор має право самостійно провести перевірку (заміну) лічильників з подальшим поданням протоколу, перевірки (заміни) зацікавленим сторонам. Лічильники пломбуються відповідними сторонами. За весь час проведення таких робіт необхідно обчислювати недобраховану електричну енергію, що була передана по приєднанню. Величина недобрахованої електричної енергії оформляється відповідним актом з зазначенням часу початку і закінчення робіт та величини недобрахованої електроенергії.

2.18. Вторинні ланцюги обліку електроенергії повинні відповідати вимогам нормативної документації. Їх періодична перевірка повинна проводитися не менше одного разу на 3 роки.

2.19. Відповідальність за збереження лічильників, пристроїв обліку та цілість пломб несе власник об'єкта, на якому вони встановлені.

2.20. На основі Інструкції при необхідності складаються місцеві інструкції, які конкретизують окремі її положення та при необхідності узгоджуються зацікавленими сторонами.

2.21. При переході на нові розрахункові точки обліку електроенергії між сторонами Договору необхідно:

2.21.1. Узгодити зміну точок обліку електроенергії з суміжними сторонами та Головним оператором.

2.21.2. Узгодити з Головним оператором типи лічильників, що мають бути встановлені в нових точках обліку, з урахуванням підключення їх в автоматизовану систему контролю та обліку електроенергії.

2.21.3. Провести аналіз стану вторинних ланцюгів обліку, розробити заходи та привести дані ланцюги у відповідність до вимог нормативно-технічної документації.

2.21.4. На всі точки обліку електроенергії розробити та надати Головному оператору та суміжним сторонам паспорти-протоколи.

2.21.5. Внести відповідні зміни до Договору на купівлю-продаж електроенергії з ДП "Енергоринок".

2.21.6. Скласти разом з суміжними сторонами та подати Головному оператору акт переведення лічильника в розрахункові.

2.21.7. До виконання робіт, указаних в пп. 2.21.1 - 2.21.6, розрахунки виконуються за існуючою схемою обліку.

3. Облік електроенергії на електростанціях

3.1. Облік електроенергії на електростанції організовується для визначення обсягів виробітку, споживання на власні та господарські потреби та відпуску електроенергії кожним блоком та електростанцією в цілому, відповідно до вимог Інструкції, Правил ринку та інших нормативних документів.

3.2. На електростанціях розрахункові лічильники повинні встановлюватись:

3.2.1. На генераторах для контролю виконання кожним блоком диспетчерського графіка навантаження.

3.2.2. На лініях усіх класів напруги, що відходять від станції згідно з актами розмежування балансової належності та експлуатаційної відповідальності сторін.

3.2.3. На ОВ або ШРВ.

3.2.4. На резервних трансформаторах власних потреб.

3.2.5. На приєднаннях, що живлять споживачів та господарські потреби електричної станції.

3.2.6. На автотрансформаторах зв'язку, в разі необхідності врахування транзиту.

3.3. Ремонт та періодична перевірка вимірювальних комплексів здійснюється стороною, на балансі якої знаходиться це обладнання, а заміна та перевірка - спільно з відповідним персоналом усіх зацікавлених Сторін. Експлуатація складових вимірювальних комплексів здійснюється власником об'єкта, на якому встановлений цей комплекс.

3.4. Виробник електроенергії забезпечує роботу лічильників, вимірювальних трансформаторів з відповідним класом точності.

3.5. При виконанні ремонтно-налагоджувальних робіт у ланцюгах обліку виконавець діє згідно з встановленим у п. 2.17 порядком.

3.6. Лічильники технічного обліку електроенергії на електростанціях необхідно встановлювати:

3.6.1. На трансформаторах власних потреб (ТВП).

3.6.2. На робочих тиристорних та резервних збуджувачах.

3.6.3. На автотрансформаторах зв'язку, в разі не встановлення на них комерційного обліку.

3.7. Класи точності розрахункових лічильників і лічильників технічного обліку електроенергії, вимірювальних трансформаторів струму та напруги, а також припустимі значення похибок вимірювального комплексу повинні відповідати вимогам додатка 3.

3.8. На кожній електростанції наказом повинен бути призначений відповідальний за технічний стан та експлуатацію засобів обліку електроенергії.

3.9. Щомісяця для оцінки точності системи обліку по записах показань лічильників в 0 годин облікового часу Енергоринку 1-го числа на кожній електростанції необхідно скласти баланс електроенергії, який включає в себе:

3.9.1.

- о виробіток електроенергії генераторами електростанції - $W_{г}$;
- о надходження електроенергії з зовнішніх мереж - $W_{ем}$;
- о витрати електроенергії на власні потреби - $W_{вп}$;
- о відпуск електроенергії з шин електростанції по класах напруг - $W_{вд}$;
- о втрати електроенергії в блочних трансформаторах електростанції, а також в автотрансформаторах зв'язку та ТВП (якщо лічильники встановлені на стороні низької напруги трансформатора), шунтуючих реакторах - $W_{тр}$.

3.9.2. Для блочних електростанцій:

3.9.2.1. Для блоків по контуру генератор-сторона вищої напруги блочного трансформатора:

- виробіток електроенергії блоками електростанції $W_{бл}$;
- відпуск електроенергії блоками електростанції $W_{вд}$;
- споживання електроенергії на власні потреби від основних трансформаторів власних потреб $DW_{вп}$;
- втрати в блочних трансформаторах;
- втрати в ТВП, якщо облік встановлено на стороні низької напруги трансформатора.

3.9.2.2.

Для

відкритих

розподільних

пристроїв

електростанції (ВРП):

- відпуск електроенергії блоками електростанції $W_{вд}$;
- надходження електроенергії з зовнішніх мереж $W_{ем}$;
- відпуск електроенергії з шин ВРП електростанції по класам напруги $W_{ш}$;
- втрати електроенергії в автотрансформаторах зв'язку $W_{атр}$;
- споживання електроенергії через резервні трансформатори власних потреб $\Delta W_{ВРП}^{рез}$.

3.10. Всі складові балансу електроенергії, за винятком втрат електроенергії в трансформаторах електростанції, визначаються на основі вимірювань розрахунковими лічильниками та лічильниками технічного обліку.

3.11. Втрати електроенергії в трансформаторах електростанції і автотрансформаторах зв'язку визначаються згідно Методики по визначенню втрат електроенергії у трансформаторах і лініях електропередач.

3.12. Для складання щомісячного балансу електроенергії і контролю за технічним станом засобів обліку повинен бути складений акт виробітку та відпуску електроенергії на електростанції (додаток 4), з урахуванням місць встановлення розрахункового обліку.

3.13. Для складання балансу і визначення техніко-економічних показників електростанції оперативний персонал щомісяця в один й той же час по визначеному маршруту повинен записувати показання розрахункових і технічних лічильників. Вищезгадані відомості треба передавати в відповідний підрозділ електростанції.

3.14. Акт виробітку та відпуску електроенергії на електростанції складається, персоналом електростанції та підписується комісією по записах показань лічильників в 0 годин за обліковим часом Енергоринку 1-го числа кожного місяця.

В комісію входять представник Оператора (голова), представник Головного оператора, відповідальний за облік електроенергії на електростанції та інші зацікавлені сторони (члени комісії). Акт складається не менше, ніж в трьох примірниках та надається, у обов'язковому порядку, електростанції та Головному оператору. Іншим зацікавленим сторонам акт надається за запитом.

3.15. При наявності транзиту електроенергії мережами електростанції, втрати електроенергії викликані транзитом розподіляються між всіма суб'єктами, що здійснюють цей транзит пропорційно обсягам їхнього транзиту. Розподіл втрат здійснюється по методикам, розробленим власником електричних мереж електростанції, погодженим з Головним оператором та затверджений Радою ринку.

3.16. Для контролю за точністю засобів обліку електроенергії по складовим щомісячного балансу на електростанції треба визначати фактичний небаланс електроенергії (додаток 4). Баланс розраховується окремо для кожного рівня напруги ВРП, а також по станції в цілому.

3.17. Фактичний небаланс повинен бути меншим або дорівнювати припустимому. Якщо фактичний небаланс, по абсолютній величині, більший припустимого небалансу, обчисленого згідно додатка 2, персоналу Оператора та станції разом з представниками зацікавлених сторін необхідно виявити причини цього і прийняти заходи по їх усуненню протягом 1 міс. Приклад обчислення небалансу наведено в додатку 5.

3.18. З метою зниження небалансу і втрат часу на його визначення треба встановлювати загальностанційні ЛУО. Система обліку повинна збирати за минулу добу дані обліку електроенергії та визначення потужності відповідно з періодом інтеграції, який визначається Правилами Енергоринку.

4. Облік електроенергії на підстанціях 220 кВ і вище

4.1. Облік електроенергії на підстанціях 220 кВ і вище організовується для визначення кількості електроенергії, яка надійшла на її шини та була передана у мережу, а також власного споживання підстанції на власні та господарчі потреби відповідно до вимог Інструкції та нормативних документів.

4.2. Для визначення обсягу електроенергії, яку продає Енергоринок Постачальникам електричної енергії, розрахункові лічильники повинні встановлюватись на лініях усіх класів напруги, що відходять від підстанції згідно з актами розмежування балансової належності та експлуатаційної відповідальності сторін та на ОВ або ШРВ, а також на приєднаннях, які живлять господарчі потреби.

4.3. Лічильники технічного обліку електроенергії на підстанціях необхідно встановлювати:

4.3.1. На середній та низькій стороні напруги трансформатора (автотрансформатора) та на всіх магістральних лініях;

4.3.2. На ТВП.

4.4. Ремонт та періодична перевірка вимірювальних комплексів здійснюється стороною, на балансі якої знаходиться це обладнання, а заміна та перевірка - спільно з відповідним персоналом усіх зацікавлених Сторін. Експлуатація складових вимірювальних комплексів здійснюється власником об'єкта, на якому встановлений цей комплекс.

4.5. Власник підстанції забезпечує роботу лічильників, вимірювальних трансформаторів з відповідним класом точності.

4.6. При виконанні ремонтно-налагоджувальних або позапланових робіт у ланцюгах обліку, виконавець діє згідно з встановленим у п. 2.17 порядком.

4.7. Класи точності розрахункових лічильників і лічильників технічного обліку електроенергії, вимірювальних трансформаторів струму та напруги, а також припустимі значення похибок вимірювального комплексу повинні відповідати вимогам додатка 3.

4.8. Для оцінки точності ведення комерційного обліку Оператор щомісяця на кожній підстанції складає баланс електроенергії на основі записів показань лічильників в 0 годин облікового часу Енергоринку 1-го числа, який включає в себе:

- відпуск електроенергії - W_b ;
- витрати електроенергії на власні потреби підстанції - $W_{вп}$;
- витрати електроенергії на господарські потреби підстанції - $W_{гп}$;
- надходження електроенергії на шини підстанції - $W_{п}$;
- втрати електроенергії в силових трансформаторах підстанції дельта $W_{тр}$.

Всі складові балансу, крім втрат електроенергії в трансформаторах, треба вимірювати лічильниками розрахункового і технічного обліку.

При необхідності баланс складається по кожному класу напруги окремо.

4.9. Втрати електроенергії в трансформаторах та автотрансформаторах треба визначати згідно Методики по визначенню втрат електроенергії у трансформаторах і лініях електропередач.

4.10. Для складання балансу оперативний персонал підстанції щомісяця в один й той же час по визначеному маршруту повинен записувати показання розрахункових і технічних лічильників. Вищезгадані відомості треба передавати Оператору.

4.11. Для контролю за точністю засобів обліку електроенергії по складовим щомісячного балансу на підстанції Оператору треба визначати фактичний небаланс електроенергії (додаток 6).

4.12. Фактичний небаланс повинен бути меншим або дорівнювати припустимому. Якщо фактичний небаланс більший припустимого небалансу, обчисленого згідно додатка 2, персоналу Оператора та підстанції разом з представниками зацікавлених Сторін необхідно виявити причини цього і прийняти заходи по їх усуненню протягом 1 місяця. Приклад обчислення небалансу наведено в додатку 5.

4.13. З метою зниження небалансу і втрат часу на його визначення треба встановлювати ЛУО. Система обліку повинна збирати за минулу добу дані обліку електроенергії та визначення потужності відповідно з періодом інтеграції, який визначається Правилами Енергоринку.

4.14. Результати складання балансу треба оформлювати актом, який використовується для зведення загального балансу (додаток 6), з урахуванням місць встановлення розрахункового обліку.

Акт про складання балансу електроенергії на підстанції надається до 3-го числа місяця, наступного за розрахунковим, усім зацікавленим Сторонам, а також Головному Оператору на його вимогу.

5. Облік електроенергії на підстанціях 110 (154) кВ і нижче з перетіканнями електроенергії між постачальниками електроенергії

5.1. Облік електроенергії на підстанціях рівня напруги 110 (154) кВ та нижче організовується для визначення кількості електроенергії, яка надійшла на її шини та була

передана у мережу, а також власного споживання та споживання на господарчі потреби підстанції. Облік здійснюється відповідно до вимог Інструкції та нормативних документів.

5.2. Для визначення обсягу електроенергії, яку продає Енергоринок Постачальникам електроенергії, розрахункові лічильники повинні встановлюватись:

5.2.1. На лініях усіх класів напруги, що відходять до інших постачальників, а також споживачів, що безпосередньо приєднані до мереж інших постачальників.

5.2.2. На ОВ або ШРВ.

5.3. Ремонт та періодична перевірка вимірювальних комплексів здійснюється стороною, на балансі якої знаходиться це обладнання, а заміна та перевірка - спільно з відповідним персоналом усіх зацікавлених Сторін. Експлуатація складових вимірювальних комплексів здійснюється власником об'єкта, на якому встановлений цей комплекс.

5.4. Власник об'єкта, на якому знаходиться вимірний комплекс, забезпечує роботу вимірювальних комплексів з відповідним класом точності.

5.5. При виконанні ремонтно-налагоджувальних або позапланових робіт у ланцюгах обліку, виконавець діє згідно з встановленим у п. 2.17 порядком.

5.6. Класи точності розрахункових електролічильників і електролічильників технічного обліку електроенергії, вимірювальних трансформаторів струму та напруги, а також припустимі значення похибок вимірювального комплексу повинні відповідати вимогам додатка 3.

5.7. Для підстанцій 110 (154) кВ необхідно обчислювати небаланс. Для підстанцій рівнем напруги 35 кВ та нижче небаланс складається у разі необхідності. Акт про складання балансу електроенергії на підстанції надається по запиті усім зацікавленим сторонам.

5.8. Фактичний небаланс повинен бути меншим або дорівнювати припустимому. Якщо фактичний небаланс більший припустимого небалансу, обчисленого згідно додатка 2, персоналу Оператора та підстанції разом з представниками зацікавлених Сторін необхідно виявити причини цього і прийняти заходи по їх усуненню протягом 1 місяця. Приклад обчислення небалансу наведено в додатку 5.

5.9. Втрати електроенергії в трансформаторах та автотрансформаторах треба визначати згідно Методики по визначенню втрат електроенергії у трансформаторах і лініях електропередач.

5.10. З метою зниження небалансу і втрат часу на його визначення треба встановлювати ЛУО. Система обліку повинна збирати за минулу добу дані обліку електроенергії та визначення потужності відповідно з періодом інтеграції, який визначається Правилами Енергоринку.

5.11. Результати складання балансу треба оформлювати актом, який використовується для зведення загального балансу (додаток б), з урахуванням місць встановлення розрахункового обліку.

Акт про складання балансу електроенергії на підстанції надається до 3-го числа місяця, наступного за розрахунковим, усім зацікавленим Сторонам, а також Головному Оператору на його вимогу.

6. Облік електроенергії на міждержавних лініях електропередачі

6.1. Облік електроенергії на міждержавних лініях електропередачі здійснюється для визначення кількості електроенергії, яка була передана у мережу іншої держави або надійшла у мережу України. Облік здійснюється відповідно до вимог Інструкції (додаток 12), нормативних документів та міждержавних договорів.

6.2. Лічильники електроенергії, за якими здійснюється облік з Української сторони (додаток 11), знаходяться на балансі і експлуатуються ліцензіатом з передачі електроенергії магістральними і міждержавними електромережами. Їх ремонт та періодична перевірка здійснюється персоналом цього ліцензіата, а заміна і перевірка - спільно з відповідним персоналом усіх зацікавлених сторін.

7. Облік реактивної електроенергії

7.1. Основною метою обліку реактивної енергії є:

7.1.1. Облік фактичної видачі або споживання реактивної енергії генераторами електростанцій.

7.1.2. Забезпечення контролю за фактичним споживанням або видачею реактивної потужності споживачам.

7.1.3. Забезпечення контролю перетікань реактивної потужності по електричних мережах.

7.1.4. Отримання інформації про реактивну потужність, яка "генерується" або споживається пристроями, що її компенсують, і які встановлені на підстанціях 35 кВ та вище, а також про реактивну потужність, що передається з шин середньої та нижчої напруги цих підстанцій.

7.2. Лічильники обліку реактивної енергії, що встановлюються на електростанціях і підстанціях, використовуються для рішення наступних техніко-економічних завдань:

7.2.1. Визначення плати за генерацію та споживання реактивної потужності.

7.2.2. Оптимізація режимів електричної мережі по реактивній потужності, вибір компенсаторів, режиму їх роботи та місць установлення в електричних мережах.

7.2.3. Обчислення та аналіз усталених режимів, втрат потужності та електроенергії в електричних мережах.

7.3. Облік реактивної енергії на статичних конденсаторах, а також генераторах, що працюють в режимі синхронних компенсаторів, треба здійснювати лічильниками прийому та віддачі.

7.4. Порядок і обсяг обслуговування, перевірки, ремонту та експлуатації розрахункових та технічних лічильників реактивної енергії повинні задовольняти вимогам, що викладені в розділі 10 Інструкції.

7.5. Даний розділ буде уточнюватися після прийняття відповідних директивних документів про розрахунок за реактивну енергію на всіх рівнях.

8. Автоматизація обліку електроенергії

8.1. Сторони Договору повинні впроваджувати на своїх об'єктах автоматизовані системи обліку електроенергії (АСОЕ) у відповідності до вимог Інструкції та інших нормативних документів з метою:

8.1.1. Організація погодинного обліку виробітку, споживання та передавання електроенергії членами ОРЕ.

8.1.2. Підвищення точності зняття показань приладів обліку за рахунок автоматизації цього процесу.

8.1.3. Підвищення достовірності отриманих даних щодо обліку електроенергії, завдяки виконанню процедур верифікації даних та складання балансу електроенергії на шинах електростанції та підстанції.

8.1.4. Зниження комерційних втрат електроенергії за рахунок одночасного зняття показань лічильників.

8.1.5. Підвищення швидкості обробки інформації.

8.1.6. Оперативного контролю за виконанням диспетчерського графіка навантажень кожного блоку електростанції.

8.1.7. Проведення розрахунків за отриману та відпущену електроенергію і потужність в умовах ОРЕ.

8.2. Координація робіт щодо створення АСОЕ покладається на Головного оператора. Головний оператор узгоджує всі технічні завдання по створенню АСОЕ суб'єктів ОРЕ, розробляє необхідну нормативну документацію.

8.3. Технічні завдання по створенню АСОЕ повинні узгоджуватися з суміжними членами ОРЕ в частині обміну даних та інформаційної взаємодії.

8.4. АСОЕ повинні будуватися на принципах відкритої системи, з забезпеченням можливості обміну інформацією з іншими членами ОРЕ та Головним оператором. Кожен член ОРЕ повинен забезпечити жорстке санкціонування доступу до своїх даних та мінімізацію інформаційних потоків в процесі обміну.

8.5. Після закінчення налагоджувальних робіт та перевірки функціонування АСОЕ повинна пройти дослідну експлуатацію терміном не менше одного кварталу, протягом якої необхідно усунути виявлені недоліки та в разі необхідності провести державну метрологічну атестацію окремих складових АСОЕ. Повна перевірка функціонування АСОЕ на всіх рівнях суб'єктів ОРЕ здійснюється під час введення системи в експлуатацію та проведення приймальних випробувань, результати яких оформляються відповідним актом. Для участі в роботі комісії виклик надсилається всім зацікавленим сторонам.

Припускається поетапне, а також по окремим об'єктам, введення АСОЕ в експлуатацію з урахуванням можливості тимчасової роботи окремих складових системи в локальному режимі.

8.6. Експлуатацію, ремонт і технічне обслуговування АСОЕ повинен здійснювати персонал Оператора, на ім'я якого зареєстрована відповідна Система обліку. Експлуатація

повинна проводитися згідно з вимогами Інструкції по експлуатації, затвердженою відповідним Оператором. Оператор, який експлуатує АСОЕ, надсилає акт (оригінал) про проведення приймальних випробувань та введення в експлуатацію Системи обліку та Інструкцію по експлуатації Головному оператору, а також копії акта всім зацікавленим організаціям, що мають право доступу до інформації даної АСОЕ.

8.7. При роботах, що виконуються у вимірювальних ланцюгах ТС, ТН та приладів обліку (електролічильників, суматорів, реєстраторів і т. і.), в результаті яких може бути порушене функціонування системи комерційного обліку електроенергії, або внесені похибки в параметри, що вимірюються, необхідно дотримуватись встановленого порядку їх виконання. За весь час проведення таких робіт необхідно обчислювати недовраховану електричну енергію, що була передана по приєднанню. Дані оформлюються відповідним актом з зазначенням часу початку і закінчення робіт та величини неврахованої електроенергії. Відлік часу бажано виконувати по внутрішніх годинниках приладів обліку.

8.8. Положення п. 8.7 не поширюються на роботи, пов'язані із усуненням наслідків аварій.

9. Порядок зняття показань розрахункових лічильників

9.1. Зняття показань розрахункових лічильників має проводитися:

9.1.1. Щоденно на кінець доби (станом на 24 годину звітної доби облікового часу Енергоринку).

9.1.2. Щомісяця (станом на 24 годину останньої доби кожного звітного місяця).

9.1.3. При наявності ЛУО комерційного обліку - відповідно з періодом інтеграції, який визначає Правила Енергоринку.

9.2. Щоденні показання, що знімаються на кінець звітної доби, використовуються для попередніх розрахунків за вироблену на електростанціях та отриману Енергоринком електроенергію. Черговим персоналом електростанції та підстанції здійснюється зняття показань і передача їх на верхній рівень по телефону до 2-ї години доби наступної за звітною. Погодинні значення формуються стороною договору з ОРЕ або відповідною електроенергетичною системою за домовленістю.

9.3. Показання, що знімаються станом на 24 годину останньої доби кожного місяця, використовуються для коригування остаточних фінансових розрахунків за звітний місяць за відпущену в Енергоринок і отриману з Енергоринку електроенергію. Зняття показань здійснюється спільно відповідальним персоналом зацікавлених Сторін. Складається узгоджений акт показань з підписами відповідальних осіб. Цей акт є підставою для остаточного розрахунку за відпущену в Енергоринок і отриману з Енергоринку електроенергію. Узгодження показань проводиться шляхом обміну факсограмами або телетайпограмами з подальшим наданням один одному узгоджених листів.

9.4. Відповідальність за вчасне зняття показань розрахункових лічильників та їх достовірність та надання інформації зацікавленим сторонам несе власник об'єкта.

10. Організація експлуатації приладів обліку електроенергії

Розрахунковий облік електроенергії

10.1. Повірені лічильники та пристрої обліку повинні мати на кріпленні кожухів пломбу з тавром Держстандарту України, а також пломби зацікавлених Сторін на кришці блоку контактних затискачів лічильника.

10.2. Порушення пломби на лічильнику та пристрої обліку позбавляє чинності його показання.

10.3. Персонал електростанції, підстанції несе відповідальність за збереження лічильників, установлених пломб і за відповідність ланцюгів обліку електроенергії встановленим вимогам.

10.4. Періодичність державної повірки повинна відповідати вимогам нормативних документів (додаток 7).

10.5. Результати державної повірки лічильника, пристрою обліку і в цілому системи обліку оформлюються в відповідності з вимогами нормативних документів.

10.6. Перевірку розрахункового лічильника необхідно проводити на місці його встановлення у присутності представників зацікавлених Сторін.

10.7. Роботи по проведенню перевірки лічильників на енергооб'єкті виконуються з дотриманням всіх вимог Правил техніки безпеки при експлуатації електроустановок.

10.8. Перевірку лічильника та пристрою обліку треба виконувати на електростанціях та підстанціях по графікам:

10.8.1. Для генераторів 50 МВт та більше і приєднань 110 кВ та вище один раз на рік.

10.8.2. Для генераторів менше 50 МВт і приєднань 35 кВ та нижче один раз у два роки.

10.8.3. Безпосередньо після його встановлення, проведення ремонтних робіт в ланцюгах трансформаторів струму та напруги і при підвищеному небалансі.

10.8.4. Позачергова перевірка засобів обліку електроенергії може бути проведена при виявленні відхилень від норм або на вимогу однієї із зацікавлених сторін.

10.9. Результати перевірки лічильника оформлюються актом (додаток 8), який надається всім зацікавленим Сторонам.

Величина недообліку електроенергії, яка виникла при перевірці чи заміні лічильника, може бути визначена:

- по дублюючому лічильнику;
- по середній потужності (струму) приладів вимірювання встановлених на щитах;
- іншими приладами вимірювання по узгодженню сторін, що виконують ці роботи.

10.10. Перевірку навантаження ланцюгів трансформаторів струму та напруги, падіння напруги в ланцюгах трансформатора напруги потрібно проводити не менше одного разу на три роки.

10.11. Якщо похибка лічильника при перевірці не перевищує припустиму похибку, встановлену на даний тип лічильника нормативною документацією, то лічильник залишається в роботі. В іншому випадку лічильник треба замінити. Припустимі похибки містять основну та додаткові похибки, які зумовлені режимами роботи мережі.

10.12. Роботи по експлуатації лічильників і організації розрахункового обліку електроенергії повинен проводити персонал відповідного Оператора.

10.13. В разі непридатності або явної для сторін недостовірності показів лічильників розрахунок відпуску (прийому) електроенергії по даному приєднанню проводиться за показаннями дублюючого лічильника, в разі його відсутності за показаннями контрольного лічильника на протилежному боці з урахуванням розрахункових втрат в приєднанні, а в разі відсутності контрольного лічильника - розрахунковим способом по зафіксованим в погодинній відомості телевимірювання з оформленням акта між зацікавленими сторонами.

Технічний облік електроенергії

10.14. Лічильники технічного обліку повинні проходити калібровку відповідно з вимогами нормативних документів.

10.15. Лічильники, що пройшли калібрування, повинні мати на кріпленні кожуха лічильника пломби з відбитком відомчої метрологічної служби.

10.16. Лічильники технічного обліку повинні обслуговуватися персоналом енергооб'єкта, на якому вони встановлені, або персоналом відповідного Оператора.

10.17. Перевірку лічильника та пристрою обліку треба виконувати на електростанціях та підстанціях по графіках:

10.17.1. На генераторах 50 МВт та більше і приєднань 110 кВ та вище один раз на два роки.

10.17.2. На генераторах менше 50 МВт і приєднань 35 кВ та нижче відповідно строку міжповірного інтервалу.

10.17.3. Безпосередньо після його встановлення, проведення ремонтних робіт в ланцюгах трансформаторів струму та напруги і при підвищеному небалансі.

10.18. Результати перевірки лічильника оформлюються актом (додаток 8), який надається зацікавленим Сторонам на їх вимогу.

10.19. Перевірку навантаження ланцюгів трансформаторів струму та напруги, втрат напруги в ланцюгах трансформатора потрібно проводити не менше одного разу на три роки.

10.20. Якщо похибка лічильника при перевірці не перевищує припустиму похибку, встановлену на даний тип лічильника нормативною документацією, то лічильник залишається в роботі. В іншому випадку лічильник треба замінити. Припустимі похибки містять основну та додаткові похибки, які зумовлені режимами роботи мережі.

10.21. Втрати електроенергії в магістральних лініях визначаються згідно діючої Методики по визначенню втрат електроенергії у трансформаторах і лініях електропередач.

10.22. Роботи по експлуатації лічильників технічного обліку повинен проводити персонал відповідної електростанції, підстанції.

ПАСПОРТ-ПРОТОКОЛ вимірювального комплексу

1. Назва об'єкта (електростанція, підстанція) _____

2. Назва приєднання _____

3. Дата вводу комплексу в експлуатацію _____

4. Основні паспортні та експлуатаційні дані:

4.1. Лічильники електричної енергії:

Позначення лічильника по схемі обліку електроенергії, вид обліку (*розрахунковий основний і дублюючий, технічний*), вид енергії (Wа або Wр)

Тип _____, N _____, напруга _____, струм _____, клас точності _____, схема включення _____, кількість тарифів _____, інші дані _____.

4.2. Трансформатори струму:

Тип _____, N _____ (фази А, В, С), клас точності вимірювальної обмотки: _____ (фаза А), _____ (фаза В), _____ (фаза С), коефіцієнт трансформації _____, припустиме навантаження _____, фактичне навантаження _____, інші дані _____.

4.3. Трансформатори напруги:

Тип _____, N _____ (фази А, В, С), клас точності: _____ (фаза А), _____ (фаза В), _____ (фаза С), коефіцієнт трансформації _____, припустиме навантаження _____, фактичне навантаження _____, інші дані _____.

5. Схеми з'єднання і кабельні зв'язки:

Струмові ланцюги:

Схема з'єднання вимірювальних обмоток трансформаторів струму

Схема з'єднання кабелів (з зазначенням маркування, назви збірок виводів шафів і панелей), параметри кабелів та інші

Ланцюги напруги:

Схема з'єднання кабелів (з зазначенням маркування, назви збірок виводів шафів і панелей), параметри кабелів та інші _____.

Припустиме значення втрат напруги від ТН до лічильника _____

Фактичне значення втрат напруги від ТН до лічильника _____

6. Допоміжні апарати:

6.1. Автоматичні вимикачі:

Позначення на схемі _____, тип _____, номінальний струм _____, тип захисту і уставка _____, N _____.

6.2. Запобіжники:

Позначення на схемі _____, тип _____, номінальний струм _____, струм плавкої вставки _____.

7. Інформаційно-вимірювальна система:

Тип _____, N _____, інші дані _____.

8. Похибка вимірювання комплексу (обчислювальна) _____.

9. Реєстратор подій:

Позначення на схемі _____, тип _____, N _____, інші дані _____.

10. Дата, вид повірки елементів комплексу:

Первинний протокол від _____ 199_ р. N _____.

11. Дата, назва виконаних робіт:

Первинний протокол від _____ 199_ р. N _____.

Підписи відповідальних осіб: _____

Визначення припустимого небалансу і межі припустимої похибки

1. Припустимий небаланс треба визначати по формулі, %:

(1)

де δ_{ni} (δ_{oi}) - середньоквадратична похибка, %, i -го вимірювального комплексу, який відповідає класам точності трансформаторів напруги і струму, та лічильника, який рахує електроенергію, що надійшла (відпущена), які входять в цей комплекс; δ_{ni} (δ_{oi}) - частка електроенергії, що надійшла (відпущена) через i -ий вимірювальний комплекс; k - кількість вимірювальних комплексів, що рахують електроенергію, яка надійшла на шини об'єкта; m - кількість вимірювальних комплексів, що рахують відпущену електроенергію (в тому числі, на власні потреби електростанції).

Середньоквадратичну похибку i -го вимірювального комплексу дозволяється визначати по формулі, %:

(2)

де δ_{ci} - похибка лічильника (за даними державної повірки), %; $\delta_{тсі}$ ($\delta_{тні}$) - похибка трансформатора струму (трансформатора напруги), що відповідає класу точності (за паспортними даними або по даних повірки), %.

Частку електроенергії, що пройшла через i -й вимірювальний комплекс, треба визначати по формулі:

(3)

де W_i - кількість електроенергії, що пройшла через i -й вимірювальний комплекс за звітний період; $W_{ep}(o)$ - підсумкова кількість електроенергії, що надійшла (відпущена) на шини об'єкта за звітний період.

Приклад обчислення припустимого небалансу по (1) наведено в додатку 9.

2. Межа припустимої відносної похибки i -го вимірювального комплексу визначається по формулі, %:

(4)

де $\delta_{тс}$, $\delta_{тн}$ - межі припустимих значень відносної похибки для вимірювальних трансформаторів струму (ГОСТ 7746-89) та напруги (ГОСТ 1983-89), %; $\delta_{л}$ - межа припустимих по ПУЕ втрат напруги в лініях приєднання лічильників до трансформаторів напруги, %; $\delta_{лк}$ - межа припустимої основної похибки лічильника, %; δ_{Σ} - сумарна похибка, викликана кутовими похибками ТС і ТН; $\delta_{лкj}$ - похибки лічильників, які враховують робочі умови застосування.

**Припустимі класи точності
розрахункових лічильників електроенергії і вимірювальних
трансформаторів для об'єктів обліку**

Генератори потужністю більше 50 МВт, лінії електропередачі 220 кВ та вище, трансформатори потужністю 63 МВА та більше ... 0,2 S.

Генератори потужністю 12 - 50 МВт, лінії електропередачі 110 - 150 кВ, трансформатори потужністю 10 - 40 МВА ... 0,5 S.

Інші об'єкти обліку ... 1,0.

Клас точності лічильників реактивної електроенергії треба вибирати згідно діючих нормативних документів.

Клас точності лічильників технічного обліку активної електроенергії повинні відповідати значенням, що наведені нижче:

Для ліній електропередачі з двостороннім живленням напругою 220 кВ та вище, трансформаторів потужністю 63 МВА та більше ... 0,5 S.

Для інших об'єктів обліку ... 1,0.

Класи точності лічильників технічного обліку реактивної електроенергії треба вибирати згідно діючих нормативних документів.

Класи точності вимірювальних трансформаторів струму та напруги повинні бути не нижче 0,5.

Похибки вимірювань, встановлені з урахуванням існуючих технічних можливостей для рівнів системи обліку як допустимі, приведені в таблиці 1:

Номер рівня системи обліку	Потужності об'єктів контролю, МВА	Припустима похибка вимірювань, %
1	$S \geq 1000$	0,3
2	$300 \leq S < 1000$	0,4
3	$100 \leq S < 300$	0,7
4	$50 \leq S < 100$	1,2
5	$10 \leq S < 50$	1,8
6	$3 \leq S < 10$	2,5
7	$0,75 \leq S < 3$	4,6
8	$S < 0,75$	7,3; (3,6 ²)

¹⁾ Для Енергоринку за базовий прийнято рівень 3, для роздрібного - рівень 7.

²⁾ Для прямого ввімкнення лічильників (без ТС і ТН).

Додаток 4

"Затверджую"

"__" _____ 200_ р.

"__" _____ 200_ р.

АКТ
виробітку та відпуску електроенергії на електростанції

Основа: наказ N _____ від _____

Комісія в складі:

Голова _____
члени _____

Цим актом встановлено, що за _____ 200_ р. виробіток
(місяць)
електроенергії на електростанції, споживання на власні та господарчі потреби електростанції,
відпуск електроенергії споживачам та в мережі Енергоринку наступні:

N п/п	Номер лічильника	Об'єкт обліку	Показання лічильника		Різниця показань лічильника за місяць	Коефіцієнт лічильника	Кіл-ть електроенергії, що врахована лічильником, тис. кВт.г.	Примітка
			на 0 г 1-го числа тепер. місяця	на 0 г 1- го числа минулого місяця				

I. Виробіток активної електроенергії

1

2

3

...

n

Всього ...

II. Надходження електроенергії зі сторони по лініях, що відходять

1

2

3

...

n

Всього ...

III. Витрати на власні потреби електростанції

1

2

3

...

n

Всього ...

IV. Витрати на господарчі потреби

1

2

3

...

n

Всього ...

V. Відпуск електроенергії по лініях всіх класів напруги

1

2

3

...

n

Всього ...

VI. Втрати електроенергії в головних трансформаторах і ТВП

Втрати електроенергії в головних трансформаторах і ТВП визначаються шляхом обчислення на основі Методики по визначенню втрат електроенергії у трансформаторах і лініях електропередач.

VII. Втрати електроенергії в автотрансформаторах зв'язку

Розраховуються на основі Методики по визначенню втрат електроенергії у трансформаторах і лініях електропередач.

VIII. Баланс електроенергії на електростанції

1. Виробіток електроенергії (I) _____

2. Витрати електроенергії на електростанції (III + IV + VI + VII)
_____

3. Відпуск електроенергії споживачам та по лініям, що відходять (V)
_____

3.1. Відпуск електроенергії з шин електростанції в Енергоринок (V - II)
_____

4. Фактичний небаланс $\frac{(I + II) - (III + IV) - V - (VI + VII)}{(I + II)}$ _____ %
5. Припустимий небаланс _____ %
6. Відпуск електроенергії з шин електростанції:
- 6.1. Всього
- 6.2. Власним споживачам
- 6.3. В тому числі, по класах напруги
- Голова комісії _____
- Члени комісії _____
- В _____ тому числі, представник Головного оператора _____
-
-

Приклад обчислення небалансу електроенергії для електростанції

Визначити припустимий небаланс електроенергії для електростанції, надходження електроенергії, на шини якої фіксується двома лічильниками (1 та 2), а відпуск - чотирма (3 - 6).

Показання всіх лічильників (кількість електроенергії за звітний період), сполучення класів точності лічильників, трансформаторів струму (ТС), трансформаторів напруги (ТН) та відповідні їм похибки, що обчислені по формулі (2) додатка 8, наведені в таблиці:

Номер лічильника	Сполучення класів точності			W, тис. кВт.г.	d, %	d
	Лічильник	ТС	ТН			
1	0,5	0,5	0,5	5840	± 0,866	0,78
2	1,0	0,5	0,5	1620	± 1,225	0,22
3	1,0	0,5	0,5	3350	± 1,225	0,47
4	1,0	0,5	0,5	1100	± 1,225	0,16
5	1,0	0,5	0,5	1940	± 1,225	0,27
6	1,0	0,5	0,5	750	± 1,225	0,1

Втрати електроенергії в трансформаторах, що отримані в результаті окремого обчислення, складають 110 тис. кВт.г.

Рішення: сумарне надходження електроенергії на шини електростанції складе:

$$W_{\Pi} = 5840 + 1620 = 7460 \text{ тис. кВт}\cdot\text{год.}$$

Сумарний відпуск:

$$W_{\text{O}} = 3350 + 1100 + 1940 + 750 = 7140 \text{ тис. кВт}\cdot\text{год.}$$

Фактичний небаланс:

$$\text{НБф} = (7460 - 7140 - 110) / 7460 \times 100 = 2,815 \%, \text{ або } 210 \text{ тис. кВт}\cdot\text{год.}$$

Частка електроенергії d , що пройшла через кожний лічильник, визначена по (3) додатка 8 та наведена в таблиці.

Припустимий небаланс електроенергії на цій електростанції в відповідності з (1) додатка 8:

що відповідає діапазону припустимого небалансу від 75 тис. кВт·год. надлишку електроенергії до 75 тис. кВт·год. нестачі.

Фактичний небаланс більше припустимого на $210 - 75 = 135$ тис. кВт·год. (1,8 % сумарного надходження), що свідчить або про наявність на електростанції неврахованого споживання, або неприпустимих фактичних похибок засобів обліку електроенергії.

Додаток 6

"Затверджую"

"__" _____ 200_р.

"__" _____ 200_р.

АКТ
про складання балансу електроенергії на підстанції

Основа: наказ N _____ від _____

Комісія в складі:

Голова _____

Члени _____

Цим актом встановлено, що за _____ 200_ р. надходження електроенергії,
(місяць)

споживання на власні та господарчі потреби і відпуск з шин підстанції наступні:

N п/п	Номер лічильника	Об'єкт обліку	Показання лічильника		Різниця показань лічильника за місяць	Коефіцієнт лічильника	Кіл-ть електроенергії, що врахована лічильником, тис. кВт·год.	Примітка
			на 0 г 1-го числа тепер. місяця	на 0 г 1-го числа минулого місяця				

I. Надійшло на шини підстанції

1

2

...

n

Всього ...

II. Передано по магістральним лініям

1

2

3

...

n

Всього ...

III. Витрати на власні потреби

1

2

3

...

n

Всього ...

IV. Витрати на господарчі потреби

1

2

...

n

Всього ...

V. Відпуск електроенергії енергопостачальним компаніям, по лініях, що відходять

1

2

3

...

n

Всього ...

VI. Втрати електроенергії в трансформаторах

Втрати електроенергії в понижувальних трансформаторах визначаються згідно Методики по визначенню втрат електроенергії у трансформаторах і лініях електропередач.

VII. Обчислення припустимого небалансу

VIII. Баланс електроенергії на підстанції

1. Надійшло на шини (I) _____

2. Передано з шин високої напруги (II) _____

3. Витрати електроенергії на підстанції (III + IV + VI)

4.1. Відпуск електроенергії з шин підстанції в Енергоринок

4.2. Відпуск електроенергії ЕК (V)

5. Фактичний небаланс $I - II - V - (III - IV - VI)$ _____
I _____ %
6. Припустимий небаланс (VII) _____ %
7. Порівняння припустимого та фактичного небалансу (п. 5 та п. 6) _____
- Голова комісії _____
- Члени комісії _____

**Перелік
нормативних документів, що використовувалися в Інструкції**

1. Закон України "Про електроенергетику".
2. Закон України "Про метрологію та метрологічну діяльність".
3. ГОСТ 8.259-77. Счетчики электрической активной и реактивной энергии индукционные. Методы и средства поверки.
4. ГОСТ 8.437-81. Системы информационно-измерительные. Метрологическое обеспечение. Основные положения.
5. ГОСТ 6570-96. Счетчики активной и реактивной энергии индукционные. Общие технические условия.
6. ГОСТ 7746-89. Трансформаторы тока. Общие технические условия.
7. ГОСТ 1983-89. Трансформаторы напряжения. Общие технические условия.
8. ГОСТ 26035-83. Счетчики электрической энергии переменного тока, электронные. Общие технические условия.
9. ДСТУ 2708-99. Метрологія. Повірка засобів вимірювальної техніки. Організація та порядок проведення.
10. Концепція побудови автоматизованих систем обліку електроенергії в умовах енергоринку (затверджена спільним наказом Мінпаливенерго, НКРЕ, Держкоменергозбереження, Держстандарту, Держбуду, Держпромполітики N 32/28/28/276/75/54 від 11.04.2000 р.).
11. Правила устройства электроустановок (Минэнерго СССР, 6-е изд., перераб. и доп. - М.: Энергоатомиздат, 1986 г.).
12. ГКД 34.09.103-96. Расчет отчетных технико-экономических показателей электростанций о тепловой экономичности оборудования; Методические указания (Киев, ЛьвовОРГРЭС и ДонОРГРЭС, 1996 г.).
13. Методические указания по определению погрешности измерения активной электроэнергии при ее производстве и передаче (РД 34.11.325-90, - М.: СПО ОРГРЭС, 1991 г.).
14. Правила користування електричною енергією.
15. Методика по визначенню втрат електроенергії в трансформаторах і лініях електропередачі (затверджена заступником Міністра енергетики України, Головним Державним інспектором України з енергонагляду В. А. Дарчуком 18.02.98 р.).

16. ГОСТ 30206-94 (МЭК 687-92). Статические счетчики ватт-часов активной энергии переменного тока (класс точности 0,2S и 0,5S).

17. ГОСТ 30207-94 (МЭК 1036-90). Статические счетчики ватт-часов активной энергии переменного тока (класс точности 1,0 и 2,0).

" ___ " _____ 200_ р.

АКТ проведення перевірки електричних лічильників

Комісія в складі: голова _____

представники енергооб'єкта _____

цим актом встановила, що була проведена перевірка електричних лічильників, які встановлені на _____

(найменування електростанції, підстанції)

Перевірка проводилась зразковими приладами _____

(тип, клас точності, термін держпівірки)

при температурі _____ ° С, частоті _____ Гц, інших умовах _____

РЕЗУЛЬТАТИ ПЕРЕВІРКИ ЗВЕДЕНО В ТАБЛИЦЮ

N п/п	Найменування приєднання	Перевірені лічильники						Умови перевірки			Похибка δ , %	
		Тип	Номер	Клас точності	Дата держ- півірки	Пока- зання ліч-ка	Коеф-ти транс- формації		Напруга, В	Струм, А		cos ϕ
							ТС	ТН				

В результаті перевірки встановлено, що лічильник _____ відповідають

тип, номер

(не відповідають) встановленому класу точності _____. Проведена заміна лічильників.

N п/п	Найменування приєднання	Встановлені лічильники					cos ϕ
		Тип	Номер	Клас точності	Дата держпов.	Показ. ліч-ка	

--	--	--	--	--	--	--	--

Під час перевірки лічильників недовипуск електроенергії склав _____
кВт·год.

Недовідпуск було обчислено _____
(за щитовими приладами або іншою Методикою)

Облік опломбовано відтискаами _____ ЕС.

Голова комісії _____

Члени комісії _____

Елементи витрат електроенергії на власні потреби електростанцій та підстанцій

1. Для електростанцій:

Віднесення частки виробленої електроенергії до власних потреб здійснюється згідно з методиками з урахуванням нормативних характеристик блоків, затвердженими Мінпаливенерго.

2. Для підстанцій.

Елементи витрат на власні потреби підстанцій визначаються згідно з методиками та нормативними документами Мінпаливенерго.

**Елементи витрат електроенергії на господарські потреби електростанцій,
підстанцій та електричних мереж**

1. Елементи витрат на господарські потреби електростанцій, електричних мереж та підстанцій визначаються згідно з методиками та нормативними документами Мінпаливенерго.

Додаток 11
до Інструкції про порядок здійснення
митного контролю за переміщенням
електроенергії через митний кордон
України

"__" _____ 200_р.

АКТ
про реєстрацію показників лічильників електроенергії, що переміщується
через митний кордон України

Додаток 12
до Інструкції про порядок здійснення
митного контролю за переміщенням
електроенергії через митний кордон
України

"__" _____ 200_р.

АКТ
про обсяги електроенергії, що переміщується через митний кордон України
_____ **регіон**

_____